

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

Opggericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN
Ijzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: Secretaris van het Hoofdbestuur van „Oost en West”. — Suriname. — Chineesche emigratie naar Deli. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen.

Secretaris van het Hoofdbestuur van „Oost en West”.

Zooals de afgetreden secretaris reeds mededeelde in het Koloniaal Weekblad van 6 Mei j.l., heeft hij zich voegens wistand vertrek naar Oost-Indië genoodzaakt gezien zijn betrekking bij het H.B. van Oost en West neer te leggen.
Bij het langzamerhand inwerken in mijn nieuw ambt, waartoe ik mij aangetrokken gevoel, bekruipt mij een eenigszins beklemd gevoel, waar ik bemerk, welk een groote hoeveelheid werk door den afgetreden titularis in het halfjaar dat hij zijn functie

heeft bekleed, is verricht, en hoeveel ook door hem op allerlei gebied is tot stand gebracht.
Hem zij daarvoor in alle oprechtheid door mij hulde gebracht.
Dat met zulk een voorganger mijn taak er niet gemakkelijker op wordt, zal een ieder begrijpen, onwillekeurig toch zal men van mij ook dadelijk al

veel verwachten en mocht dit zoo zijn, dan kon men vooral in de eerste tijden wel eens bedrogen uitkomen, want niets is moeilijker dan een energiek voorganger te evenaren en vooral in de eerste tijden.
Ik ben er echter van overtuigd dat ik, evenals mijn voorganger, alle medewerking zal ondervinden en waar dit zoo is, daar zal ik van mijn kant naar beste weten trachten op den thans ingeslagen weg voort te gaan.
Ik acht mij gelukkig dat het mij gegeven is met

OPLETTEN !! Geeft bij vertrek uit - of naar Indië en VAN IEDERE VERANDERING VAN WOONPLAATS in Indië en Nederland KENNIS aan: Administr. „Koloniaal Weekblad”, Heulstraat 17, Haag

ENGELSCHЕ Kleermakerij
FA B. SCHOEMAKER
29 Westeinde, - Telef. H. 6252
Den Haag

ENGELSCHЕ
STOFFEN

Lid N.V. Vereeniging Nederlandsche Kleermakerijen

Dameskleeding
naar Maat en Confectie
steeds nieuwe Modellen

Regenmantels
grote sortering
Alleen-verkoop van de
ZAMBRENE

Lampe

Den Haag

Modes
uitgebreide collectie Hoeden
laatste modellen uit Parijs

Rijkleeding
naar Maat

Venduhuis „HOFSTAD”
HUGO DE GROOTSTRAAT 7 Dir. G. TER HEIDE TEL. HAAG 1623
ONDERNEMERS VAN PUBLIEKE VEILINGEN ..... TAXATEURS

N.V. TOT EXPLOITATIE VAN GEMEUBILEERDE WONINGEN
vraagt Gemeubileerde Huizen, heele of gedeelten van Inboedels
te koop tegen hooge prijzen. — Brieven onder No. 215 Bureau v. d. Bl.

CORN. VAN DER SLUIJS
BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.
ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782. DEN HAAG.

De Haagsche Broodfabriek „THEARIO”

Fabriek en Kantoor BILDERDIJKSTRAAT 139

levert alle soorten **BROOD, LUXE-BROOD, BESCHUIT, KOEK- en BANKETBAKKERSARTIKELN.**

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad **EIGEN WINKELS**

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder Controle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

Onze Eigen Winkels zijn gevestigd in de:

Bilderdijsstraat 143	le v. d. Boschstr. 53	Valeriusstraat 72
Regentesselaan 55	Keizerstraat 24	Korte Poten 26
Noordeinde 192	Weimarstraat 59a	Koningin Emmaplein 6
Fred. Hendriklaan 189	Beeklaan 329	Vaillantlaan 394
Reinkenstraat 34	Bezuidenhout 134	
Thoresiastraat 50	Trompstraat 37	

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting „Fortuna”

Mej. v. d. NEUT - Hoefkade 59

Wascht rein, tegen billijken prijs.

Wasschen en Stoomen van gordijnen, spreien en dekens.

De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen, Rijswijk, Voorburg en Loosduinen.

N.V. WIENER & VAN WITSEN

Gevestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM DEN HAAG
35 Schiedamsche Singel 94 Noordeinde

Middelbare School v. Handel en Administratie,
SWEELINCKSTRAAT 17-19 - 's-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

Arb. A. Bijzondere Middelbare Handelschool met als onderbouw eene H. B. S. met 3-jarigen cursus. Bij beschikking van Z. E. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken gelijkgesteld met de openbare handelscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

Arb. B. Bijzondere Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus. Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide inrichtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelschool of H. B. S. 5-jarige cursus eerst beslist hoeft te worden na het afloop der 2e klasse.

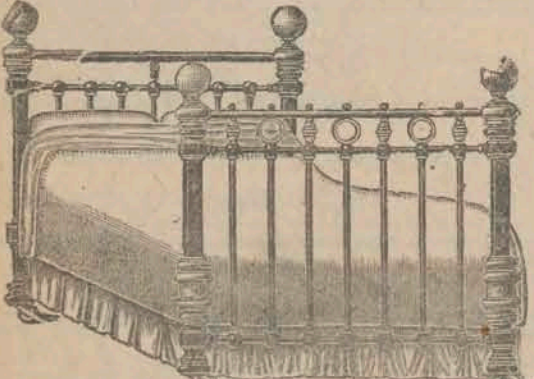
De school wordt ook door Meisjes bezocht.

Prospectus en inlichtingen bij den Directeur **F. TIJMSMA.**

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Priusestraat.

TELEFOON 2535. DEN HAAG.

Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

MAISON VAN HAL

Hofleverancier van H.M. de Koningin 103

Reigerstr. 14 BREDA Telefoon 442

□ □ □

Heerenkleding
Dameskleding
Indische Uitrustingen
Uniformkleding

Lid N.V. Vereenigde Nederl. Kleermakerijen.

den heer Gooszen te blijven samenwerken en ik ben overtuigd, dat de belangen van de Vereeniging, die ook zijn de belangen van Moederland en Koloniën, door hem in zijn Hoofdcorrespondentschap voor Ned. Oost-Indië op even energieke wijze als voorheen zullen worden gediend.

Wat mijzelf aangaat, ik zal trachten het woord van den stichter van „Oost en West”, wijlen den Kolonel van Zuijlen, dat het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang, zooveel mogelijk in woord als geschrift te verkondigen en geloof ik daarmee ook te dienen de belangen van de Vereeniging „Oost en West”.

J. VAN HAAFTEN.

Suriname.

Voor den Bond van Surinamers in Nederland hield Ds. A. E. Broers, predikant der Evangelisch-Luthersche Gemeente te Paramaribo, op Maandag 3 Mei j.l. om 8 uur nam. in het Gebouw voor de Dramatische Kunst, Weteringschans, Amsterdam eene lezing over Suriname.

De avond werd geopend en besloten met het zingen van het Surinaamsche Volkslied, zie Kol. Weekblad van 22 Januari 1920 No. 4, en werd afgewisseld door Surinaamsche liederen en door eenige zangnummers door Mej. Stella Kalf.

Spr. zegt, dat hij over Suriname zal spreken, doch zich tegenover dit vraagstuk verlegen klein gevoelt. Suriname: dat is het oerword van den Oceaan tot het Braziliaansche gebergte — en van savannah's en moerassen. De rivieren, komende van het gebergte doorstromen die geheimzinnige wouden, de wouddieren leven er in, de wilde vogels zweven er boven, doch beseffen niet het geheim, wat er in zit. En ook de mensch kan niet zeggen wat het is. De rivier naar het Oosten is de Marowijne, de rivier van het goud, die naar het Westen de Corantijn, de balatarivier. Zij komen van 't gebergte, waar is de wetenschap der aarde, die mineralen, de historie van het gele goud: een wereld, die haar geheimen verbergt en bewaart. En in die wildernis drongen door de goudzoekers, de god- en de vrijheidzoekers, de ontvluchte slaven. En de Indianen leefden er. Cappel stichtte er Albina, van Stockum exploreerde er, zette den voet op plaatsen, door geen mensch betreden en die na hem wellicht in eenen niet meer betreden zullen worden.

Suriname is het land der groote verlatenheid. Toch genezing gevende aan menschen, moe van de leugens der beschaving, aan menschen met kennis, met vergelijking, religieuze dichters, grooter dan die verzen maken.

Suriname is een vraagstuk en dat is het vraagstuk van Nederland! 't Is zoo groot en toch zoo leeg. De tropenflora tiert er, blad, bloesem en vrucht tegelijkertijd, doch bij den grond de naakte stam, op den grond het dorre blad. Niet door mannen van geld, alleen op voordeel belust, is het tot ontwikkeling te brengen, dat is het werk van den idealist, die gelooft en vertrouwt. Voor het Rijngoud vloekte Alberich de liefde, kreeg het goud en de macht. Doch de liefde overwint ten slotte. Een star bestuur kan niets doen, Suriname moet niet geregeerd worden door de uniformpet, doch door liefde. Gouverneur Baron van Asbeck zag dat in.

Er bestaat een voortdurende strijd tusschen arbeid en kapitaal, tusschen individu en Staat, voortspringende uit drang naar vrijheid.

Toen de Hernhutters en de Katholieke missionarissen in Suriname kwamen, was de Regeering nog slavenhandelaar en erkenden de officieele kerken slaven. En nu de mensch vrij is, is hij nog een slaaf der maatschappij: hij wil zelf beter, doch hij kan niet. Tweemaal zag spr. de beweging van een menschenhart naar de vrijheid, in het Surinaamsche volk. Killinger, die vrijheid beloofde, was revolutionair, zocht en zoekt eigenbelang, stortte anderen in 't ongeluk. En de andere, een Staatsman, wilde de

Regeering laten doen, wat de revolutionair wilde doch als idealist. Hij wilde een Hollandsch bestuur dat de kolonie naar ideale beginselen bestuur moest. Het beginsel en hij werden onpractisch genoemd.

Suriname is leeg, ligt braak, wie zoekt en brengt er de vrede, die moet zijn en in de maatschappij in 's menschen hart? Een tweede proef met Nederlandse landbouwers in Suriname zal slagen, door den kracht van hun geloof.

Toen de cultures bloeiden, vloede er geld, het goud, naar Nederland. Omgekeerd moet het goud nu gaan en omgezet worden in ideeële dingen. Idealisme moet er komen, ook van de zijde der Regeering, in 't belang van 't algemeen. Er is de klacht, dat de groote landbouw, die der Heeren en maatschappijen, den steun der Regeering heeft, bovendien kleinen landbouw, die gedreven wordt, door vreedgeworden contractanten, en negers, eigenaars van den kleinen grond. De Regeering zou zien door de oogen van een paar partijhoofden. En is Joodsche familie regeering, achter de wetten zit niet de wetgever, doch de familiemacht. En achter ieder ander streven wordt eigenbelang gezocht. De negerbevoorking gunt den Chineezzen hun welvaart niet. Hindoebelangen zijn weer andere dan negerbelangen en zoo is er meer. De verkiezingen beoogen niet het algemeen belang, doch zijn tenslotte de uitslag van persoonlijke sympathie en antipathie.

In de Regeering moet idealisme, in den ambitie naar der Regeering ziel zijn. De letter doodt, de geest doet leven. De ambtenaren, de landsdienaren, moeten idealisten kunnen zijn, geen penneklidders.

Uit idealisme gaf de Regeering volksonderwijzing. Echter ontwikkeling schept behoeften. Men leeft niet van brood of bananen alleen. Men spreekt over de vertroosting der verbeelding. Dit is leegte, een niets.

Voor de volksgezondheid wordt weinig gedaan. Er zijn geen speelparken in de stad. Alleen aan den buitenkant, waarheen des Zondags een exodus gaat om voetbalmatches te zien. En de haveloozen zien dat van verre aan. De woningtoestanden zijn ellendig. Een commissie kwam, geld alleen kan verbetering brengen, doch geld is er niet. De bevolking leeft en lacht en zingt, doch is ondervoed, door onvoldoende verdienste. Het volk is klein, het land groot. Toch is er geen landschenking. Geen oproep tot kolonisatie. Het goud- en balatabedrijf is slechts een schijnvoordeel, leidende tot uitputting der bevolking. Geen mensch, die de bosschen ingaat wordt 40 jaar, dan wel, is meer gezond als hij 40 jaar is.

Amerika heeft een algemeen drankverbod. In Nederland lacht men er om. In Suriname is de drank- en opiumbelasting een bron van 's Rijks inkomsten. Op den Zondag mag niets verkocht worden dan alleen drank. Bij de Britsch-Indiërs tiert drankenschap welig. En toch is die bron schijn. Het geld gaat op aan krankzinnigengestichten, gevangenissen en hospitalen, waar de slachtoffers terecht komen.

Ook was de Regeering idealist bij 't verleenen van steun aan de missie, die er goed werkt. Doch ook hier, als in Amerika, zal het komen tot scheiding van kerk en Staat. Dit zal beteekenen, dat alleen de Roomsche Katholieke kerk zal overblijven, welke niet leeft van den Staat, doch van zijn eigen leden.

Verder nog het rassenvraagstuk, waarin onze Regeering meer idealist is dan Amerika, waar de kleurlingen moeten wijken voor het blanke ras. Er is een kolossale promiscuïteit in Suriname, waarvan Nederland de consequenties moet aanvaarden, omdat ze deze zelf veroorzaakt heeft. Hoe deze rassen, zoo verschillend in beschaving en aanleg, tot ontwikkeling te brengen? Waar deze ontwikkeling Europeesch gemaakt is, moet het Europeesch element versterkt worden. Doch deze Europeanen moeten doordringen in de volkspsyche. Hij moet zien van den Oosterling de vreemde oogen. Een Europeaan zonder geloof, zonder ideaal kan dat niet.

In Suriname zijn nog Indianen. Arme woudmen-

J. P. KUIJPERS v/h Coupeur
fir. Domhoff

1ste Klas Inrichting voor:
DAMESKLEEDING NAAR MAAT
Specialiteit in Amazone Costumes
BONTMANTELS EN PELTERIJEN

Den Haag - Oude Molstraat II - Telefoon H. 9320

PERRY & CO.

Kalverstraat 93-95-97-99 - AMSTERDAM
ARNHEM - UTRECHT - 's-GRAVENHAGE

HUTKOFFERS

's-Gravenh. Muziekschool
DE TOONKUNST
Prins Mauritsplein 21 Tel. S. 477
Spreekuren dagelijks van 10-1 en 2-6 uur.
Directeur: JAMES ZWART.

Behave volledig onderricht aan Dilettanten en Eerstbeginnenden, ook gelegenheid tot Vakstudie.
DAGELIJKS KUNNEN AANMELDINGEN GESCHIEDEN.
Klavier, Orgel, Solozang, Viool, Alt, Cello, Compositie, Dirigeerkunst: 1 uur per week f 80.—; 2 uren per week f 150.— per jaar Samenspel f 40.—; Harmonie en Contrapunt f 50.—; Muziekgeschiedenis f 25.—; Voordrachtskunst en Declamatie f 50.—; Meth. Spreken f 50.—; Fransch, Duitsch en Italiaansch f 50.— p. j. Orkestklasse 1 maal p. w. 2 uren, voor leerlingen der school f 10.—; leerlingen buiten de school f 15.— p. j. Het onderricht wordt uitsluitend door eerste, gediplomeerde krachten onderwezen; de leerlingen worden individueel behandeld; het geheel staat onder voortdurend toezicht van den Directeur, die alle verantwoordelijkheid voor de te geven lessen draagt, waardoor steeds de beste resultaten worden bereikt. 222
VRAAGT PROSPECTUS!!!

ir wilde
bestuur
besturen
isch ge
breng
happij
Neder
en door
geld, he
met gron
en. Ider
Regeer
klacht
n maat
het, bove
door vri
aars van
door de
Hoodsche
de wet
er ander
gerbevol
et. Hin
relangen
niet he
slag van
ambte
oedt, de
ienaren
kers.
nderwijs
en leet
ekt over
gte, een
gedaan
an den
lus gaat
en zien
n eillen
verbete
volking
door on
met land
oproep
s slechts
der be
at wordt
jaar is
d. In
e is de
rijks in
worden
et dron
t. Het
gevan
terecht
erleenen
och ook
heidig
t alleen
welke
leden.
nze Re
keur-
Er is
waarvan
en, om
rassen.
tot ont
kkeling
sch elek
n moet
ien van
ropeaan
udmen-

schen, vreemd in de straten der stad. Enkel en heb-
ben nog de trekken der Inka's, uit het verleden van
Mexico en Peru, die der Azteken.
Voor eenigen tijd werden in deze zelfde zaal licht-
beelden van Suriname vertoond. Men lachte om deze
boschnegers en Indianen. Doch de ondergrond is
droef. De neger lacht tusschen zijn witte tanden,
maar onder in zijn zieleven is de herinnering ge-
bleven aan de ellende van zijn ras, van zijn historie.
En dat komt op, bij tijden. Dat straalt hem dan de
ogen uit.
Spr. is een geweest op een plantage en vond in
het eenzame plantage-huis gelegen dicht bij den
ocean, het oud plantage-boek, en een inventaris,
waarop de roerende bezitting. Naast de vaten ge-
zouten vleesch en spek en drank kwamen daar de
slaven in voor, als dingen. Een inventaris van men-
schen!
Een mensch, die onder den indruk der tropen
komt, die deze leert begrijpen, ziet anders uit z'n
ogen dan een ander. Een vreemdeling lacht om het-
geen hij ziet, omdat hij 't niet begrijpt. Er wordt al-
tijd gezegd, dat Suriname alleen te redden is door
geld, doch daarnaast moet zijn hart en idealisme,
anders baat het niet.
Daar zijn menschen, die gewerkt hebben aan een
levenswerk en willen rusten.
Is er een mensch, die een groot werk wil doen
voor Suriname? Voor dien mensch is er na dat werk
een diepe rust. Er ligt een tooverban op het tropisch
land. Hij, die het gezien heeft, is er van ontroerd.
G.

Chineesche emigratie naar Deli.

Voor de Chineezervereeniging „Chung Hwa Hui“
hield de heer A. G. de Bruin, oud-adv. v. Chin-
zaken, Zaterdag j.l. om 8 uur n.m. in het Restau-
rant „Riche“, Den Haag, een voordracht over „De
Chineesche emigratie naar Deli“.

Wijzende op de talrijke bevolking, 400 miljoen
zielen, van de bevolking der aarde, en de ontzag-
lijke hulpbronnen van het Chineesche Rijk, meende
spr. dat dit in de toekomst grooten invloed zal oefe-
nen op het wereldgebeuren. Het is slechts de vraag
of die invloed van actieven dan wel van passieven
aard zal zijn. Aan de Jong-Chineezen de zware taak
China de plaats te verschaffen waarop dit rijk met
zijn eeuwenoude beschaving aanspraak kan maken.
Ten einde de buitenlandsche politiek in goede banen
te kunnen leiden, moeten zij zich op de hoogte stel-
len van alle vraagstukken, die China en de Chineez-
zen met de buitenwereld in aanraking brengen. Zij
moeten daartoe de psyche en de wordingsgeschiede-
nis van hun volk kennen en het contact met China
niet verliezen. Een politiek van eigenbelang brengt
voor de Hollanders, met hun uitgestrekt koloniaal
bezit, mee het jonge China bij zijn streven naar ken-
nis te steunen. Daarnaast gebiedt de plicht der er-
kentelijkheid zulks. Spr. wijst hierbij op de door
China geleverde arbeidskrachten in de buitenbezi-
tingen. Deli is daarvan het sprekend voorbeeld.

Voortgaande betoogde spr., dat Sumatra's Oost-
kust in den loop der tijden driemaal is ontdekt.
Wanneer de 1ste ontdekking plaats vond weet spr.
niet. De 2de ontdekking was die van Nienhuis, die
leidde tot de tabakscultuur en in 1869 tot het op-
richten der Deli-Maatschappij met steun der Neder-
landsche Handel-Maatschappij. De 3de ontdekking
was de politiek van Van Kol. De economische ont-
dekking van 1863 toonde aan dat Deli veel beloofde,
maar reusachtige moeilijkheden, w.o. het vraagstuk
der arbeidskrachten, moesten overwonnen worden.
De bevolking was dun gezaaid en niet geschikt voor
een intensieve tabakscultuur. Daarom werd tot emi-
gratie uit Zuid-China overgegaan. Om goede resul-
taten te bereiken werd de Deli-Planters Vereeniging
opgericht, waarvan het Immigranten-bureau voor
alle emigratie-aangelegenheden zorgt. Men volgt de
methode koelies, die reeds eenige jaren in Deli zijn
geweest, naar China te zenden, om in de dorpen te

werven onder hun eigen familie en vrienden. Ter
bevordering der emigratie wordt het brievenzenden
en geldzenden onder de arbeiders zooveel mogelijk
aangemoedigd. In 1917 werden verzonden 13.394
brieven met een bedrag van 115.602.50 dollar en
gingen 3210 personen naar China terug met een be-
drag van f 277.538.62.

Bijzondere zorg wordt op Deli gedragen voor de
hygiëne onder de arbeiders, die zeer goede resultaten
opleverd. Tot de schaduwzijden mag worden gerekend
het dobbelen en opiumschuiven. Spr. wijst er op,
dat door het rusteloos ijveren van den heer v. Kol
in de laatste jaren krachtige maatregelen genomen
zijn tot bescherming van den arbeider.

Veel van het goede in de emigratie is te danken
aan den heer Hoetink, die zeer vertrouwd is met de
toestanden in Zuid-China.

Doordat de administrateurs zich auto's aanschaf-
fen — om tijd te winnen — leidde dit alom tot in-
tensieve verbetering van het wegennet. Al vaardigt
de Regeering ordonnanties uit, op de uitvoering er
van had zij geen controle. Door de arbeidsinspectie
kwam hierin verbetering.

Al wordt den Chineezen toegestaan hun vrouwen
en kinderen te doen uitkomen, het nomadische van
de cultuur blijft hiertegen een bezwaar. Ieder jaar
worden nieuwe velden bebouwd, de oude verlaten,
welke 10 à 12 jaren dan weer braak blijven liggen.
Verder geeft spr. een beeld van de cultuur. Ieder
koelie krijgt 16.000 planten ter verzorging. Van zijn
vlijt en zorg hangt af, hoeveel hij er van maakt.
Schieft hij te kort, dan wordt hem op zijn eigen reke-
ning hulp ter zijde gesteld. Hierdoor lijdt het ge-
heel niet door onwil of mindere geschiktheid van
het individu. 9 maanden wordt op de velden ge-
arbeid, waar de koelies in loodsse kampeeren, daar-
na wordt 3 maanden op het emplacement gewerkt.
Ieder koelie heeft zijn loopende rekeningen; het
hangt grotendeels van hem zelve af, welke winst
hij maakt. Als de koelie zijn gezin heeft doen uit-
komen, blijft hij gewoonlijk op Deli en legt zich,
na ommekomst van zijn contract, toe op varkens-
fokken, groenteteelt, dan wel handel.

Thans worden naast tabak, koffie, thee, cacao en
rubber verbouwd, voor welke cultures de Javaan-
sche emigranten zich beter eigenen, ook voor andere
werkzaamheden. De Javaansche bevolking en ook
de vrije bevolking breidt zich meer en meer uit. En
ook onder de Javanen, die het er beter hebben dan
op Java zelve, gaat het den ijverigen en ordelijken
ook het best, hetgeen de mindere broeders met leede
ogen aanzien.

Naast de cultures heeft men nog de petroleum-
exploitatie en de visscherij.

Het groote verschil tusschen den Chineeschen en
Javaanschen werkman is, dat de eerste vooruitziet,
hopende op de toekomst en de Javaan gewoonlijk
leeft van de hand in den tand en de toekomst laat
waaien.

Verder behandelt spr. de poenale sanctie van Van
Blommenstein. Recruteeren uit de bevolking is niet
mogelijk. Nu reeds zijn 200.000 arbeiders noodig en
bij uitbreiden der cultures nog meer. De medici zijn
voor de poenale sanctie, welke leidt tot opvolging
der hygiënische voorschriften en sanitaire maatree-
len. Eene donkere zijde blijft het dobbelen en opium-
schuiven. Dit laatste zou betengeld kunnen worden
door het beperken der licenties. Echter deze brengen
9.5 miljoen 's jaars op.

Vervolgens verklaart spr. waarom het geen zin
heeft den assistenten Chineesch te leeren. Dit, om-
dat deze taal te moeilijk is en men met zooveel ver-
schillende dialecten te doen heeft. En ieder dialect
of taal heeft zijn eigen toonstelsel. Naast zijn hard-
den veld- en kantoorarbeid heeft de assistent geen
tijd voor zoo'n diepgaande studie en gewoonlijk ook
geen aanleg. Met een soort lingua franca, in den
geest van het z.g. laag Maleisch, leert men elkan-
der verstaan.

Na de pauze beantwoordt spr. eenige vragen ge-
steld door kapitein Vermeer en den heer Teng Sioe
Hie. Ook in Deli gaat het als overal elders in de we-
reld. Dat van een woestijn, door initiatief, onder-

**THE PH. VAN OMMEREN
CORPORATION OF NEW-YORK**
New York, San Francisco (Cal.),
42 Broadway. 64 Pinestreet.

belast zich met:

**Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.**

Nadere inlichtingen worden gaarne
verstreckt door 150
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

N.V. Brood- en Beschuifabriek
„DE OUDE VETTE HEN“
DEN HAAG
bij het Stadhuis

*Alle soorten Brood, Beschuif,
Banket, enz.*

Lunchroom - Tea-Concert

**Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming**
voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: Koninginnegracht 10.
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage. 179

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

**Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's ... ..**

Dag en Nacht geopend

**NAAMLooZE VENNOOTSCHAP
1/2 DE ERVEN H. VAN DIJK**
Hoffleveranciers van wijlen Z.M. den Koning
Nieuwe Gracht 6 - Tel. 3416
UTRECHT

*Leveranciers van Burger, Militaire-
en Marine Aleding* 309

Indische Uitrustingen
Reiziger door het geheele land te onthieden.

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM
SINGEL, HOEK HEILIGENWEG 20
Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
HEERENKLEEDING NAAR MAAT
Indische Uitrustingen
Vraagt geïllustreerden Catalogus.

Instituut W. G. TAANMAN
INTERNAAT **EXTERNAAT**
de Perponcherstraat 105 de Perponcherstr. 101-103

Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst., voor de Marine
Mill. Academie, Cand. O.-i. ambtenaar.
Afd. B. Opleiding voor Staatsexamen A. en B.
Afd. C. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelb. Kol. Land-
bouwsch., Machinistensch., enz.
Afd. D. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar.
Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S. 169

Adverteeren doet verkoopen

Zeehaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

de Regeering het recht te eischen, maar de geheele gemeenschap, welke die ambtenaren daarvoor betaalt.

Misplaatst.

In „Samarata”, het extremistische orgaan ter Sum.'s Oostk., stelt Bliksem den voedselnoed tegenover de millioenen-winst, die ter Oostkust wordt gemaakt. De regeering tracht het dreigend hongergevaar wel te voorkomen, maar eigenlijk meer met woorden dan met daden. Telkens en telkens is aangedrongen op uitbreiding van den padi-aanplant, op 't afstaan van meer gronden, maar zonder effect. De grond is in handen van de ondernemingen en kan te behoeve van het algemeen niet meer worden teruggenomen.

Bedeutelijk dreigend met ongeregelde zaken, vraagt de Schrijver, of de regeering haar macht nu eens niet kan toonen.

„Natuurlijk wel, zouden wij willen antwoorden, zegt de „Sum. Post”, het bovenstaande vermeldend. Maar de noodzaak ertoe bestaat niet. Want nog altijd blijven honderden Inheemschen in gebreke om de gronden die de ondernemingen beschikbaar stellen, te bewerken. Als Bliksem er meer van wil weten, dan raden we hem aan, zijn licht eens bij de ondernemingen in 't Delische op te steken. Hij zal dan vernemen, dat véél meer grond kon worden bewerkt, zoo tallooze Maleiers de handen maar eens uit den mouw wilden steken.

Het verwijt aan de regeering is dus volkomen misplaatst. Het dient naar een andere zijde te worden gericht!”

Vereeniging van Inheemsche Kunst.

Te Semarang is opgericht de Inheemsche Volkskunstvereeniging. In het bestuur werd gekozen het voorloopig comité: Mhd. Joesoef, Ir. Thomas Karsten, R. U. Volhorth en Soekarno. Het plan is om eerst voornamelijk door geregelde gamelang-uitvoeringen, daarna ook door goede toneelvoorstellingen voor het volk toegankelijk, liefde te wekken voor een kunst, die dreigt te verstikken, zoo niet verloren te gaan. In tegenstelling met de meer of min jammerlijke vertooningen in de Chineesche kamp, zal men hierdoor een basis vormen, waarop de Javaansche kunst ongerept zal voortbestaan, zoodoende het ontstaan eener nieuwe kunst, wortelend in de oude, mogelijk makend.

Dat dezer vereeniging de leden en middelen toestroomden! (Loc.)

UIT DE INDISCHE PERS.

Engeland en de Islam. De Turksche gebieden, welke door Engeland in bezit zijn genomen of nog zullen worden genomen, zijn onder meer Palestina, met de voor de Christenen en Joden heilige plaats Jeruzalem, en Arabië met de voor de Mohamedanen heilige plaatsen Mekka en Medina.

Verder zijn er nog plaatsen in Mesopotamië, welke door de Mohamedaansche secte der Sjiieten in Perzië, eveneens als heilig worden beschouwd.

In de Mohamedaansche wereld werd de omvang van deze Engelsche gezagsuitbreiding evenmin begrepen als de wijze waarop de Engelsche Regeering het met den Mohamedaanschen godsdienst zou klaar spelen, vooral als deze Regeering een rol zou gaan spelen te Constantinopel, de hoofdzetel van het Kalifaat, waartoe alle kans bestaat, wanneer Amerika het over Constantinopel aangeprezen mandaat niet aanvaardt.

Bovendien beschikt de Engelsche Regeering over den sterken arm van haar aangenomen zoon, den prins Emir Falsoel, die, volgens de jongste berichten, tot vorst van Hedjaz is gekroond en die, na den bekenden rol op de Vredesconferentie te hebben gespeeld, bereid is het hoogere Engelsche gezag te aanvaarden.

Dat deze aangelegenheid het onderwerp der gesprekken is in de geheele Islamsche wereld, is verklaarbaar, evenals de vraag of de Engelsche Regeering in de nieuw bezette plaatsen een militair of

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM

Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

civiel bewind zal invoeren en hoe zij mogelijke nijverige gevoelens der Mohamedanen zal weten te ondervangen.

De Turken en Arabieren, die tot de Mohamedaansche secte der Sonnieten behooren, uitien zich hierover naar buiten weinig, doch de Perzische Sjiieten en de Afghaansche sectegenooten houden onderwerpelijk geen slot op den mond en kunnen dat gemakkelijker doen, nu de Engelsche Regeering met den Sjah van Perzië eene overeenkomst heeft aangegaan, waarbij zij diens politiek en diens financieele en militaire aangelegenheden overneemt en feitelijk ook het gezag krijgt over de voor de Sjiieten heilige plaatsen, die in Mesopotamië zijn gelegen.

Die plaatsen zijn de op onderlinge afstanden, niet ver van elkander gelegen steden Koefa, Hillioh, Nedschjed en Kerbela.

Koefa ligt in de nabijheid van Nedschjed en was in de 7de en 8ste eeuw de zetel van het Khalifaat.

Ook was er toenmaals een godsdienstige Hoogeschool gevestigd, welke een grooten naam had.

Met het Khalifaat van Bagdad ging dat van Koefa eveneens achteruit en is er thans slechts overgebleven de kleine kampong Akoela.

Deze plaats trekt nog altijd vele geloovige zielen, die gelooven dat daar ter plaatse naast het graf van Adam, ook het graf van Ali, den aangenomen zoon en bloedverwant van den Profeet Mohamad is gelegen.

Ook andere voorname Sjiieten liggen er begraven, welke graven voortdurend door de Mohamedanen worden bezocht, vóórdat zij naar Kerbela gaan.

De stad Nedschjed maakt er eveneens aanspraak op het graf van Ali te bezitten, met het gevolg, dat de geloovigen beide plaatsen bezoeken, die trouwens slechts een paar uren van elkander verwijderd zijn.

De steden Hillioh en Kerbela zijn voornamer plaatsen dan Koefa en Nedschjed.

Hillioh ligt op 90 Kilometer afstand van Bagdad aan den rechteroever der Euphraatrivier en telt ongeveer 30000 zielen.

In de nabijheid er van lag het oude Babylon. Met de overblijfselen daarvan is Hillioh opgebouwd en vergroot, terwijl de stad beroemdheid kreeg, doordien Ali daar woonde en leerde.

60 Kilometer van Hillioh en 100 Kilometer van Bagdad ligt Kerbela, de groote heilige plaats voor de Sjiieten, om reden daar Hassain, de groote vriend van Ali, begraven ligt.

De plaats ligt aan de samenvloeiing van twee rivieren, telt 70000 inwoners en is, tengevolge van de vele grafbezoeken, zeer welvarend.

De groote breede weg, die door de stad loopt, geeft haar het uiterlijk aanzien van een moderne stad.

De plaats is tevens aan te merken als een tussenstation voor de karavanen, die van Perzië naar Arabië trekken.

Verder is het een hoofdstation aan den spoorweg van Bagdad naar de Perzische grens.

Dat de Engelschen de belangrijkheid van Kerbela spoedig hebben ingezien, bewijst wel het feit, dat zij tusschen Bagdad en Kerbela een klein-spoor hebben aangelegd, een kazerne gebouwd en een hospitaal opgericht.

Met de geestelijke hoofden staan zij op uitnemenden voet en zij hebben den taet gehad om één der voornaamste en toongevendste Sjiieten tot Stadhouder aan te stellen, wiens gezag door het volk wordt geëerbiedigd.

Te Kerbela wonen de voornaamste hoofden van de Sjiietische secte.

Die stad is voor die secte wat Rome voor de Katholieken is.

Men zegt, dat de Mufti van Kerbela het geestelijk gezag heeft over alle Sjiieten in Perzië.

De Perzische geestelijke hoofden in Mesopotamië waren echter meer in aanzien dan die in Teheran en Tebriz, een invloed die toenam, sedert Perzië tot de landen onder Russischen invloedsfeer werd gerekend.

De Russen gebruikten dien godsdienstigen invloed voor de uitbreiding van hun gezag. Dit heeft tengevolge gehad, dat de geestelijke Sjiietenhoofden in

N.V. Autogarage „CITO”

Schenkweg 7 - 's-GRAVENHAGE, - Tel. H. 6290

KEPPEL-HESELINK & Co. WIJNHANDELAREN

Kantoor: Den Haag, Corn. Speelmanstr. 32. Tel. H. 4778

Tijdelijk aanbod:

ST. ESTÈPHE per flesch . . . f1.25
„ 50 flesschen f1.20

geurige belegen Tafelwijn FRANCO. 40L

Vraagt Proefflesschen.

Ik zing de lof der

Monarch

Schrijfmachine

HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & Co
AMSTERDAM-ROTTERDAM
DEN HAAG.

CHIRURGISCHE INSTRUMENTENFABRIEK MARTIN LOTH

Westerstraat 14 UTRECHT (Holland)

SPECIALITEIT Complete Installatie van Operatie-, Sterilisatie- en Verbandkamers, Instrumentenkisten voor schepen, Plantages en Mijnen

Export O. en W. Indië, Z.-Afrika - Catalog. op aanvraag

Firma H. RAHR, Utrecht

ACHTER ST. PIETER 4 TELEFOON 443

OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

GEBRS. VLES - LEIDEN

Kleermakerij

BREESTRAAT 177 TELEFOON No. 393

Steeds de nieuwste

Engelsche Stoffen

in groote keuze voorradig.

Uitrustingen voor Indië

Adverteeren doet verkoopen.

C. P. A. NICOLAI

DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat.

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Luxe Verhuur-Auto's

DRUKKERIJ TEN HAGEN

Nobelstraat 20 ∴ Den Haag

Telef. Interc. 2793

*Beleefde aanbeveling voor
de levering van alle voorkomende*

Drukwerken als:

- AANDEELEN
- ADRESKAARTEN
- ADVIESKAARTEN
- BALBOEKJES
- BESTEKKEN
- BILJETTEN
- BORDERELLEN
- BRIEFKAARTEN
- BRIEFPAPIER
- BROCHURES
- CATALOGI
- CIRCULAIRES
- CONTRACTEN
- CONVOCATIES
- DIPLOMA'S
- DISSERTATIES
- EFFECTEN
- ENVELOPPEN
- ETALAGEKAARTEN
- ETIQUETTES
- FACTUREN
- FORMULIEREN
- INTEEKENLIJSTEN
- INPAKPAPIER
- JAARVERSLAGEN

- KANTOORBOEKEN
- KWITANTIËN
- LABELS
- MAANDBLADEN
- MEMORANDUMS
- MENU'S
- NOTA'S
- OBLIGATIËN
- PROGRAMMA'S
- PRIJSCOURANTEN
- RECLAMEKAARTEN
- REGISTERS
- REGLEMENTEN
- REKENINGEN
- SERVETTES
- STATUTEN
- STROOBILJETTEN
- TABELLEN
- TEKSTBOEKJES
- TIJDSCHRIFTEN
- VAKBLADEN
- WEEKBLADEN
- WERKSTATEN
- WISSELS
- ENZ. ENZ. ENZ.

SPECIALE INRICHTING VOOR

GOED OPENLIJGGENDE

KANTOORBOEKEN

TE HUUR

te LOENERSLOOT (Station Loenen—Vreeland op 30 min. van Amsterdam) tegen 1 Juli

eenvoudig gemeubeld Buitenverblijf

bestaande uit vijf Kamers, Zolder en Keuken, desgewenscht met Bergplaats.

Brieven onder No. 471 aan het Bureau van dit Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

Mesopotamië zich onder het Turksch gezag veel vrijer dan elders gevoelden en zich durfden uiten over de gevaren, welke het land bedreigden. Zij werden de vraagbaak voor alle aangelegenheden der Sjiïeten.

Nu de Russen in Perzië zijn verdwenen en de Engelschen hunne plaats hebben ingenomen, veronderstelt men dat deze, al wat de Russen er tot stand hebben gebracht, ongedaan zullen maken.

In elk geval hebben er steeds belangrijke besprekingen tusschen de Engelsche machthebbers en de geestelijke hoofden in Mesopotamië en Perzië plaats gehad, welke tot eenstemmigheid tusschen de beide geestelijke partijen heeft geleid en aan de beide Mufli's van Kerbela en Nedschjed aanleiding heeft gegeven tot het uitvaardigen van eene duidelijke proclamatie. Zij geven daarin aan alle Perzen kennis, dat zij bij deze het volk hunne gelukwensen aanbieden, nu zij van het Russische juk zijn verlost en dat, waar de nieuwe Engelsche voorgoden het werkelijk belang van den Islam beoogen en willen bevorderen, het voor het Perzische volk zaak is de vriendschap van West-Europa te zoeken.

Zelfs zijn de godsdienstige hoofden reeds zoover gegaan te verklaren, dat het plicht is alle godsdienstige veeten op zijde te zetten, om met des te meer kracht op de algemeene volksoontwikkeling aan te sturen en zich de Westersche wetenschap eigen te maken.

Aanleg van een spoorweg van Teheran naar Kerbela en spoorwegcommunicatie tusschen Bagdad met de Noord-Westelijk daarvan gelegen plaatsen wordt daarvoor ten eerste aanbevolen, niet het minst in het belang van de bedevaartgangers, die hunne heilige plaatsen dan zonder eenige transportmoeligheden kunnen bezoeken. (Soenting Melajoe van 29 Januari 1920).

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Buitenlandsche Chineezers. Ondernemingsgeest en durf waren niet alleen eigenschappen van de Portugeezen, Nederlanders, Engelschen en andere Westerschen, doch ook van de Oostersche Chineezers, die reeds eeuwenlang hun land verlieten om elders in den vreemde een beter levensbestaan te zoeken dan het eigen land hun geven kon.

De omstandigheden, waaronder zulk een trekken naar elders plaats vond, waren voor de Chineezers vrij wat moeilijker en ongunstiger dan voor de Europeanen, die hoofdzakelijk uit handelszucht daartoe gedreven, zich in het nieuwe land vestigden als heerscher of als toonegvedn leider in handelszaken, terwijl de Chinees zich met een geheel andere en ondergeschikte positie moest tevreden stellen.

Bovendien waren de Chineezers aan veel grooter willekeur blootgesteld en deden zij de reizen over zee met veel primitiever gebouwde schepen dan de Westerschen.

Dat zij bij die reizen vele beslommeringen hadden en velen door ziekten, zeerampen enz. het leven er bij inschoten, spreekt van zelf en is trouwens voldoende algemeen bekend.

De gelukkigen, die de reis er goed afbrachten, kwamen in het Oosten voornamelijk terecht te Singapore, op Java, Sumatra, Borneo of op de andere eilanden van den Indischen Archipel.

Het vorenstaande moest uit een billijkheidsoogpunt wel met een enkel woord worden gereleveerd, wanneer men n.l. de hooggrootheden van de door de verschillende landen ontwikkelde energie met betrekking tot dit onderwerp wil meten.

En dan leidt het geen twijfel dat het Mongoolsche ras ten dezen aanzien bij geen ander ras behoeft ten achter te staan.

De redenen, welke den Chineezers aanleiding gaven om op vrij groote schaal naar het buitenland te verhuizen, waren verschillend.

De werkmans, die zijn werkkraft tegen een loon ruilde, deed dat zeker dikwijls, omdat hij door den honger of door zekere familieomstandigheden daartoe werd gedreven.

Doch de categorieën van sawahbewerders, hout-

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

DROGERIEN   ::   CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

kappers, tuinaanleggers, visschers, enz. deden de reis, omdat zij ontevreden waren over het landsche stuur, dat hun geen kans gaf om hunne geheele energie te ontplooiën.

Ook vergat het Chineseesche volk niet, hoe hunne voorouders, onder de Tjin-dynastie, den grooten Chineesch muur hadden moeten bouwen in heere dienstdienst zonder loon en daartoe waren opgeroepen louter in het belang van het Keizerlijk Huis.

Hoe het volk onder de Soei-dynastie onder dezelfde voorwaarden een kanaal had moeten graven, ter wijl onder de Tjeng-dynastie het dragen van de haard vlecht verplichtend werd gesteld en allen, die aan dat malle bevel geen gevolg wenschten te geven, werden ter dood gebracht.

Het is duidelijk dat velen, al ware het alleen maar om herhalingen van dergelijke feiten te voorkomen, de voorkeur gaven aan een bestaan elders, dat, volgens de tot hen bereikte berichten van vroegere verhuizers, zeker niet minder was dan in eigen land en waar men over zekere vrijheid van beweging kon beschikken.

In de „Perniagaän" van 2 Januari 1920 wordt de opmerking gemaakt dat onder de landen, waar over den ondervonden Regeeringssteun ten opzichte van de Chineezers nu juist niet te roemen valt, het eiland Java behoort.

Zij, wien het geluk had gediend en die kapitaal bijeen hadden kunnen brengen, waren in aanzien doch de minder gelukkigen ondervonden weinig of geen belangstelling. Onder de oude Oost-Indische Compagnie, tijdens het bestuur van den Gouverneur Generaal Valckenier (1740) was de geringschatting zelfs van dien aard dat eenige duizenden Chineezers, zonder eenige schuld, door het Nederlandsch gezag werden gedood.

Toenmaals regeerde in China Kian-Liong-Koen, een vorst uit de Mandsjoe-dynastie, die thans nog door het Chineseesche volk, wegens zijne wijsheid en mildheid, wordt vergood, doch die, toen hij destijds den afgevaardigde van de Oost-Indische Compagnie te Peking ontving, helaas aan dezen mededeelde dat al die Chineezers, die uit het land naar het buitenland trokken, schavuiten waren.

Het gevolg daarvan is geweest, dat de Chineezers in Ned.-Indië op steun uit het geboorteland nimmer hebben kunnen rekenen en dat het hun nooit is gelukt in den vreemde dat aanzien te verwerven, dat aan andere vreemde nationaliteiten is te beurt gevallen.

Doch niettegenstaande al die tegenspoeden, gedurende zoovele jaren, zijn de Buitenlandsche Chineezers toch aaneengesloten gebleven, eene eigenschap, die er op wijst, hoe sterk het Chineseesche bloed werkt.

Aangenomen dat het bovenvermelde de plaats gehad hebbende feiten met juistheid weergeeft, dan zouden de oorzaken van de Chineseesche emigratie zijn geweest het slechte bestuur in Groot-China met de daaraan verbonden volksuitbuiting en het doel te trachten verbetering te verkrijgen van de maatschappelijke positie door het vormen van kapitaal.

Nu, onder het kapitalistisch stelsel in Indië, heeft de ontplooiing van hunne energie den Chineezers zeer zeker geen windeieren gelegd. Er zijn groot-kapitalisten, klein-kapitalisten, groot-grondbezitters, klein-grondbezitters, er is een vrij ontwikkelde middenstand en vele werklieden vinden er een goed bestaan, met kans op verbetering van welstand. En reeds is aan vele hunner grieven tegemoet gekomen.

Niettemin constateert de Chineseesche pers, dat in Ned.-Indië de toestand der Chineezers nog veel te wensen overlaat.

De Chinees kan er evenwel niet aan denken naar zijn land terug te keeren, waar hij in Ned.-Indië in den groot- en kleinhandel zijn middel van bestaan heeft kunnen vinden en deze handel de schakel is tusschen het Europeesch en Inlandsch kapitaal. Bovendien schijnt er in Groot-China op handelsterrein geen gunstige plaats voor hen te zijn en tot een terugkeer naar zijn vroegeren handarbeid gevoelt hij zich zeker niet aangetrokken.

Voor den werkmans is de strijd om het bestaan in China zeker niet minder dan op Java en de Chi-

WISBRUN & LIFFMANN.

Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

Meisjesschool van L.O. en M.U.L.O. der Vereeniging „Van Speykschool”,

VAN SPEYKSTRAAT 34.

INSCHRIJVING van Leerlingen voor den nieuwen cursus elken middag, van 2-4, behalve op Woensdag en Zaterdag. Prospectus op aanvraag.

De Directrice, G. W. RUINEN.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafraîchissements 185
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

American Hotel - Amsterdam
 Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131
 Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tel. interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Hotel-Café-Restaurant „SUISSE“
 Amsterdam 142
 72 Kamers. Badkamer op iedere Etage.
 Centrum der stad. Dir. H. P. ALBERTS.

neezen in Ned.-Indië moeten dus daar wel verblijf houden, echter met de hoop op de toekomst dat aan de grieven, welke voorgebracht worden, zooveel mogelijk zal worden tegemoet gekomen.

wateroppervlakte van ongeveer 150 meter omtrek zichtbaar is. Dit water vertoont een voortdurende kleurverandering, vermoedelijk tengevolge van de breking der lichtstralen, welke kleurverwisselingen een rol in het volksgeloof spelen. 2°. Het „doodendal“ (Goa si Djimat), een min of meer kegelvormig bekken, waarin zich vrij koolzuur ontwikkelt, hetgeen op heldere dagen opstijgt en zich met de lucht vermengt, doch bij bewolkten hemel boven den bodem blijft hangen en aldus gevaar oplevert; dat dit gevaar niet denkbeeldig is blijkt uit het graf van den verleden jaar in het dal verongelukten Duitscher, dat als een ernstige waarschuwing op korten afstand van het dal ligt. Het spreekt van zelf, dat verder o.m. gewezen wordt op de talrijke overblijfselen van Hindoe-tempels welke op het Dieng-plateau zijn gelegen.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes. 170
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electriche Licht, Baden, Rustige ligging.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Tijdschr. Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap.
 De Mei-afl. opent met een geïllustreerd opstel van den hr. P. M. van Bosse, De Kloet en de Mte Pelée (Eigenaardige uitingen van vulkanisme bij eenige vulkanen van Ned.-Indië). De „eigenaardigheid“ bestaat hierin, dat een uit gestolde lava bestaande massa in den krater omhoog wordt geschoven; deze massa, karakteristiek „de prop“ genoemd, verheft zich dan langzaam tot boven den kraterrand, waarbij de ruimte tusschen rand en prop geleidelijk wordt aangevuld. — Dr. H. J. Lulofs geeft het eerste gedeelte eener verhandeling „Tapobrane's verrijzing op de oude wereldkaart. Eerste berichten over Ceylon, tot den tijd van Ptolemaeus, ± 130 n. Chr.“ — Over Soemba-weefsels schrijft de hr. W. O. J. Nieuwenkamp. Het is bedroevend te lezen dat de beroemde Soemba-doeken, die tot de fraaiste van den Archipel behooren, meer en meer verdrongen worden door kunsteloze weefsels. De hr. N., die in Aug. 1918 op Soemba vertoefde, schrijft daarover o.m.: „De doeken van Soemba zijn nu een handoekartikel geworden. Op elke boot, die Waingapoe aandoet, worden weefsels te koop aangeboden en bij aantallen gekocht. Het is nu zaak geworden zooveel mogelijk en zoo vlug mogelijk de gewilde koopwaar aan te maken. Daarom worden tegenwoordig geïmporteerde garens gebruikt en geïmporteerde aniline-kleuren. Ook de oude motieven, mensch- en dierfiguur en doodskoppenboom, worden meer en meer verdrongen door patronen, ontleend aan etiketten op lucifersdoosjes en inmaakblikjes, aan onze munten en aan plaatjes uit tijdschriften. En zoo ziet men tegenwoordig doeken met steigerende leeuwen om het Nederlandsche wapen, met wapperende vlaggen, met fietsen en stoomschepen.“ — Onder het opschrift „Ontwikkelingsmogelijkheden op het eiland Ceram“, schrijft de overste F. J. P. Sachse enkele opmerkingen bij het artikel van Dr. L. Rutten, over hetzelfde onderwerp in een vorige afl. van het T. A. G. — Ten slotte vermeld de hr. Th. F. A. Delprat bijzonderheden over een uitbarsting van den Merapi in Febr. 1888.

Vrijzinnig Weekblad van Ned.-Indië.
 Na een driejarig bestaan is dit uitstekend geredigeerd weekblad opgeheven. In een sympathiek afscheidwoord verklaart de Redactie „in den betrekkelijk kleinen kring van medestanders geen voldoende krachten te hebben kunnen vinden om zich belangeloos aan het voortzetten van het blad te wijden“. De inhoud van het Vr. W. was niet uitsluitend aan de politiek gewijd; menige bijdrage op het gebied der land- en volkenkunde van Indië bijv. geeft o.i. aan de verschenen jaargangen blijvende waarde.

Hotel VAN DEN ABELEN
 SCHEVENINGEN
 Het geheele jaar geopend.
 Centrale Verwarming - Lift en Baden - Matige prijzen
 Aanbevelend, P. ENGELS.
 175

De Reflector.
 Het Nr. van 27 Maart bevat „Jets over de Bataks“, met een drietal merkwaardige foto's. — Verder o.m. een kiekje van een wajangvoorstelling met kort bij-schrift.

Holland Express.
 De hr. H. Ch. G. J. van der Mandere besluit in het 1 Mei-Nr. zijn zeer lezenswaardige beschouwingen, getiteld: Twee belangwekkende eilanden van den Indischen Archipel, Bali en Lombok. Schr. besluit: „Een bezoek aan Bali en Lombok, het is de moeite overwaard. Het zal de moeite overwaard blijven, zolang niet het Oosten dusdanig door toeristen wordt bezocht, dat de een of andere exploitant er een voordeel in gaat zien, om den weg naar Bali en Lombok te gemakkelijken en deze exploitant aan de bevolking gaat leeren, welke voordeelen er zijn te verkrijgen uit een druk vreemdelingenbezoek. Een „Bali-Vooruit“, een „Lombok-Vooruit“, zij bestaan gelukkig nog niet, maar degenen, die met de regeling en de uitbreiding van dit vreemdelingenverkeer in onzen Archipel zijn belast, zij mogen wel nauwkeurig toezien, dat niet al te groote voortvarendheid aan deze beide nog zoo oorspronkelijke eilanden veel van hunne oorspronkelijkheid gaat ontnemen. Want wanneer dat geschiedde, dan zou tevens een gedeelte van hun natuurschoon zijn verdwenen.“ De illustraties hebben wederom geen betrekking op de beschreven eilanden.

„DE BIJENKORF“
 :: Lunch- en Tearoom ::
 Koude- en Warme Schotels 153
WAGENSTRAAT 45 DEN HAAG

Het Nederlandsche Zeewezen.
 De hr. H. Ch. G. J. van der Mandere besluit in het 1 Mei-Nr. zijn opstel over de teruggave van de Indische koloniën aan Nederland (13 Aug. 1814), waarover de hr. P. H. van der Kemp een heel boek heeft geschreven, aan de hand van oorspronkelijke stukken.

Rubber-literatuur.
 Ned.-Ind. Rubbertijdschrift. 1 April 1920. Watervoorziening voor rubber- en andere bergcultuurondernemingen, zoewel voor menschelijk als voor industrieel gebruik. Lezing van A. Geljema Verheul. — N.-I. Vereeniging voor den Rubberhandel. Bepalingen en voorwaarden betreffende den handel in standaard-kwaliteiten. — De wetenschappelijke methoden bij de productie, de classificatie en de fabricage van rubber. — Hevea en plantenteelt. — Rubbercultuur op een gezonden basis (vervolg). — Vlekken op sheets. — De planters en de Regeering.

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
 LAAN VAN MEERDERSVOORT 68, DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
 Uitsluitend Indische Tafel.
 Directeur: J. VAN GEEMERT.
 163

Sumatra-tabak.
 Een bekende en in de betrokken kringen zeer gewaardeerde uitgave heeft zich, nu normale toestanden zijn ingetreden, opnieuw aangemeld, n.l. het statistisch jaaroverzicht over Sumatra-tabak (op handelszool als financieel gebied), samengesteld en uitgegeven door den hr. Henri Dentz, makelaar te Amsterdam. De gegevens betreffen de uitkomsten, enz. van verschillende maatschappijen over het oogstjaar 1916; aan het cijfermateriaal gaat een beschouwing vooraf „de tabakmarkt tijdens de oorlogsjaren“.

De Indische Mercuur.
 Inhoud van No. 19: Kroniek van de voortbrenging en de verdeling van de suiker (vervolg), door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Suriname Studie-Synacaat. Rapport der Studie-Commissie naar aanleiding van een bezoek aan Suriname, besproken door Prof. Dr. F. A. F. C. Went. — Indische leergangen van onderwijs-gevenden. — In- en uitvoer tusschen Japan en Nederland en Nederlandsch-Indië. — De overzeesche handel na den oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
 UITZENDING VAN DINERS vanaf f 0.90
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van Dejeuners, Dinners en Soupers.
 135 **KOUDE EN WARMEN SCHOTELS.** J. H. M. KOETS

De Gids.
 Prof. Mr. C. van Vollenhoven beantwoordt in het Mei-Nr. de kritiek van Mr. G. J. Nolst Trenité op zijn geschrift: De Indonesiër en zijn grond. (Koloniaal Studiedien Febr. 1920). Het door Prof. v. V. ingenomen standpunt ten opzichte van de rechten der bevolking op den grond in Indië mag verondersteld worden algemeen bekend te zijn; in enkele woorden zegt de schr. het hier zoo duidelijk: „Ik..... wensch uit te gaan van het recht van den landzaat; hem te leiden, zijn medewerking en instemming te zoeken; een agrarische toepassing te geven aan de nieuwe opvoedings- en ontvoedingsgedachte.“

Ned.-Indië, Oud en Nieuw.
 De Mei-afl. opent met het portret van den hier te lande vertoevende Kroonprins van Jogjakarta, met zeer sympathiek bij-schrift. — De hr. S. Kalff publiceert een artikel over „Sumatraansche oudheden“; prachtige illustraties verduidelijken den tekst. — Over „voorwerpen“ en „rubbing“ als museum- en studie-

Het sedert 1911 gevestigde
Indisch Restaurant „Waroeng Djawa“
 Kortenaerkade 10, Den Haag, Tel. 4882
heeft geen filialen. ➔
 TEVENS UITZENDING VAN DINERS. 193

Het Indische Leven.
 In het Nr. van 3 April een korte, geïllustreerde beschrijving van „Een Diengtocht in vier dagen, door M. en R.“ De schr. vermelden o.a. de volgende bezienwaardigheden: 1°. De zgn. Hindoeput (Soemoer Djala Toenda); dit is een trechtervormige verzakking met vrijwel loodrechte wanden, op wier bodem een

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur: H. HOLTBAUSEN.

Hotel Café-Restaurant
HET ROOMHUIS „BOSCHHEK“
 Haagsche Bosch Den Haag
 Eigenaar-Exploitant: H. L. P. ALSEM.
 Uitstekende Keuken
 Gelegenheid tot het geven van Dinners en Partijen
 Oprijlaan met Garage. Kegelbanen in aanbouw. Tennisbanen.
 9

LENSVELT NICOLA
 Den Haag Holland 13
 Beschuit en Roggebrood
 voor export.

Tel. 4060 - Haag - **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Dinners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Diners à f 0.90 Vleesch Groenten Aardappelen	Diners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Diners à f 1.60 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
--	---	---

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
verkrijgbaar voor 24 Dinners tegen Gereduceerde Prijzen.
24 diners à f 0.90 f 20.50, 24 diners à f 1.- f 23.-
24 diners à f 1.60 f 37.50, 24 porties soep . . f 5.-

Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU f 2.50 p. couvert.
Menu op aanvraag verkrijgbaar.

Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

Restaurant VAN DER PIJL
147 PLAATS 18 :: LA HAYE

MAISON DE PREMIER ORDRE
Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
111 „Central”
In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
door het ensemble
WILLY HONSBEEK & 3 196

Restaurant SAUR, den Haag
132 Lange Houtstraat, hoek Voorhout.
Dejeuners, Diners, Soupers
Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

HOLLAND HOTEL
tegenover de Wagenbrug
Restaurant à la carte en pension
DEN HAAG 148

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTAFEL.
NEDERLANDSCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Lift. Centr. Verwarming 6 L

C. HOYNG
SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT
Kristal - Porselein
VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ., uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland” te Gouda. 109
MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
Garantie voor gave overkomst.

materiaal schrijft de hr. Van Nouhuys, directeur van het Rotterdamsche Museum voor Land- en Volkenkunde. — Ten slotte geeft Anne Hallema een overzicht van de Java-tochten van den schilder-teekenaar W. O. J. Nieuwenkamp in verband met de genesis zijner litho's.

Commercial Holland.

Het April-Nr. van dit maandblad bevat een artikel (met afbeeldingen) van den hr. J. J. Paerels: Coffee culture in the Dutch East Indies. — Verder gegevens over „The sugar crops of Java during the last ten years.

Orgaan der N.-I. Officiersvereniging.

Hoofdzakelijke inhoud der Maart-afl.: Het onderwijs aan de Kon. Militaire Academie, door P. J. Graaff. — De Barisankorpsen op Madoera (slot), door S. Prins. — Garnizoensbibliotheken, door C. L. — De rimboeschoen, door Paideia. — Stenografisch verslag der op 20 Dec. 1919 te 's-Gravenhage gehouden alg. vergadering N.-I. Off. Ver. — Nog eens „minderjarige officieren”, door Muusze. — Nog eene zijde van het pensioenvraagstuk, door H. A. Kooy. — Een en ander over het dienstvak der militaire administratie, door O. M. A.

Volkshuisvesting.

De aandacht zij gevestigd op afl. 13 van den 3en jaarg. van het Medansche gemeentebled, hetwelk getiteld is „Volkshuisvesting nummer”. Een bijbehorende serie photo's geeft een beschamend beeld van de woningtoestanden in sommige kampongs van de welvarende hoofdstad van Sumatra's Oostkust.

Het Gewest Nieuw-Guinea.

Meermalen werden ons inlichtingen gevraagd naar aanleiding van de telegrafische berichten over de benoeming van den hr. Lulofs tot resident van een nieuw gewest: Nieuw-Guinea. We waren echter tot nu toe riet in de gelegenheid die te verstrekken; het hieronder volgende bericht komt er thans aan tegemoet.

Reeds enkele malen werd in dit blad, aldus het „Bat. Nbl.”, melding gemaakt van de plannen der Regeering om het gebied der afdelingen Noord-West en Zuid-Nieuw-Guinea te vereenigen tot een afzonderlijk gewest onder den naam: Nieuw-Guinea. In de Javassche Courant van 30 Maart vinden wij het desbetreffende Regeeringsbesluit aangekondigd, waaraan wij het volgende ontleenen.

Het bestuur over het gewest Nieuw-Guinea zal worden gevoerd door een resident met standplaats Manokwari, waartoe naar men weet de heer Lulofs is benoemd. Het geheele gewest is ingedeeld in drie afdelingen. De afdeling Noord-Nieuw-Guinea wordt gebracht onder het bestuur van een assistent-resident met standplaats Manokwari, bijgestaan door zes gezaghebbers bij het Binnenlandsch Bestuur. De afdeling West-Nieuw-Guinea komt onder het bestuur te staan van een assistent-resident — met standplaats Fak-Fak — en twee gezaghebbers bij het B. B. De afdeling Zuid-Nieuw-Guinea komt onder het bestuur van een assistent-resident en een controleur van B. B. Beider standplaats is Merauke. Zij worden bijgestaan door een gezaghebber met standplaats Okaba en twee hulpbestuurders. Voorts is bepaald, dat zoolang een tekort aan controleurs bij het Binnenlandsch Bestuur buiten Java en Madoera blijft bestaan, bovengenoemde controleursplaatsen tijdelijk kan worden vervuld door een gezaghebber bij het B. B. op de gewone inkomsten. De gezaghebbersplaatsen kunnen, zoolang een tekort aan gezaghebbers blijft bestaan, tijdelijk worden vervuld door ambtenaren met den titel van hulpbestuurder op een bezoldiging van ten minste f 250 en ten hoogste f 500 per maand, benevens het genot van vrije woning of bij gemis daarvan een vergoeding voor huishuur van f 50.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 5: De Gouverneurs-Generaal van Oost-Indië. XVII. Joan van Hoorn, door N. (met portret). — De vaart van Nederland op Oost-Indië (Stoomvaartm. „Nederland”, „Rotterdamsche Lloyd”), door H. Ch. G. J. van der Mandere (met ill.) (vervolg). — Over het stamwezen in Oost-Indië. I. Ter inleiding, door L. — Parhoedamdam (met ill.), door D. B.

* * *

Ten besluite nog eenige titels.

De Chineezen en het nationaliteits-beginsel. Rede voor de vereniging „Chung Hwa Hui”, gehouden op 6 Maart 1920 te 's-Gravenhage, door Mr. P. H. Fromberg.

HOEKER & ZN.
Uitsluitend adres Heerengracht 435-437
Goud - Zilver
Paarlen - Brillanten
AMSTERDAM 192 Telefoon 309 Noord

Verslag betreffende het spoor- en tramwegwezen in Ned.-Indië loopende: tekst over het jaar 1916, zometover het tijdvak van 1 Januari tot 1 Augustus 1917 statistieken over het jaar 1916 (derde verslag). (Batavia, Drukkerij „De Verwachting”).

Ingenieurs voor den Indischen Post-, Telegraaf- en Telefoon-dienst, door Van Kuijk. (De Ingenieur, 8 Mei 1920).

Multatuli-herdenking, door M. Uyldert. (Onze Eeuw, Mei 1920).

Lucifers en lucifersdoosjes uit palmbladeren (korte mededeeling). (Handelsberichten, 6 Mei 1920). — De theemarkt te Batavia in 1919 en de eerste maanden van 1920. (Id.).

Some Malayan Delphacidae (Homoptera), by H. Muir. (The Philippine Journal of Science, Vol. XV No. 6).

The battick industry in Java. (Journ. R. Soc. Arts, 1920, bl. 191).

Bernhard Hagen (1853—1919) (mit Porträt). (Veröffentlichungen aus dem städtischen Völkermuseum Frankfurt am Main, 1920). (Korte opsomming der resultaten van de wetenschappelijke onderzoekingen van wijlen Dr. H.).

Suriname.

In ons vorig nummer bespraken wij in het kort het artikel van Prof. Mr. J. C. Kielstra over het Rapport der Studiecommissie van het Surinaamsche Studie-Syndicaat. Wij zeiden o.m. dat wij de toekomst der immigratie niet zoo donker inzien als Prof. Kielstra en wezen er op dat juist in den laatste tijd de aanvoer van werkkrachten uit Java weer voorspoedig gaat. In *De West* van 30 Maart, die ons bereikte nadat wij het bovenstaande geschreven hadden, lezen wij nu, dat de wd. Gouverneur aan de Koloniale Staten een ontwerp heeft ingediend „strekking om alsnog op de begroting voor het loopend jaar een positief te trekken van een half miljoen gulden, als eerste termijn voor de aanschaffing van een nieuw zeeschip.”

In de toelichting wijst de Gouverneur er op dat „waar de aanvoer van immigranten uit Java sterk is uitgebreid en zeer waarschijnlijk nog belangrijker zal worden opgevoerd”, zich herhaaldelijk het geval zal voordoen, dat een der zeediensten zal moeten vervallen, ingekrompen of uitgesteld worden, zoo er geen nieuw zeeschip kwam. „Rekent men in de naaste toekomst op de aankomst van ten minste 5 à 6 immigrantschepen per jaar”, dan behoeft het geen betoog, enz.

Waaruit blijkt, dat ook het Surinaamsche bestuur de toekomst van de emigratie uit Java minder donker inzien dan Prof. Kielstra.

* * *

In hetzelfde nummer van *De West* vinden wij onder het hoofd „Surinaamsche geneesheeren naar Indië”, een rondschrijven door den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst te Batavia van 6 Januari 1920, verzonden aan de hoofden van gewestelijk bestuur in de buitengewesten van Nederland Indië, luidende: „Het denkbeeld is gerezen om, bij wijze van tijdelijke voorziening, het in de kolonie Suriname aanwezige overschot van daar te lande aan de geneeskundige school te Paramaribo opgeleide geneeskundigen, aan te wenden tot dekking, althans tot vermindering van het tekort aan geneeskundigen hier te lande.

Bedoelde Surinaamsche geneeskundigen, die een opleiding hebben genoten overeenkomende met die der Indische artsen, welke aan de beide Indische artsen scholen hier te lande (de School tot opleiding van Indische artsen te Weltevreden en de Nederlandsch-Indische artsen school te Soerabaja) worden gevormd, zouden hier n.l. een nuttig arbeidsveld kunnen vinden, vooral bij ondernemingen van land- of mijnbouw, welke thans dikwijls slechts met groote moeite en tegen buitensporig hooge traktementen aan hare wettelijke verplichting om een medicus te hebben, kunnen voldoen.

Ook in dienst van zelfbesturende landschappen zal voor bedoelde artsen emplot te vinden zijn, terwijl

Electro-Technisch Bureau
H. VAN ZIJL
Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017
**Licht, Kracht, Verwarming, Schel-
... en Telefoon-Installatiën.**

13 Mei
NEDE
AMSTE
Kapita
voor
zich
den k
Ten
als sch
De l
gen, d
Genees
tot uit
te land
zal wo
leide i
oefenin
De l
baar h
wat ov
Ond
vorn”
„Na
oulang
groot,
ging i
Hoer
Waars
de voer
bepere
blepelt
een sp
uitgav
Staten
zal sta
zullen
ting.
De
de ge
koloni
weigev
dig ze
van de
Dit
der aa
niale S
uit he
lijke
kan be
gever
werkt
en zelt
de bes
De
der, d
de kol
regele
doel o
dan e
nigav
voor C
zulle
de Sta
Hie
Het
omtre
Neder
Het
gaven
aan h
Als b
pen te
troleer
zoekt
De
en zor
zijn d
regeli
Minis
aange
de rec
en zor
tieve

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
 AMSTERDAM   BATAVIA   's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Cheribon, Hongkong, Indramajoe, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 45.000.000.-   Reserven f 30.000.000.-

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS
 AMSTERDAM, Rokin 95.
 Bijkant.: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Opgericht 1901.
 Kapitaalvorming in 12 jaren door 125 stortingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.

Wij vreezen, dat veel leed hiervan het gevolg zou zijn, en de mislukkingen die vaak het lot waren van de best bedoelde maatregelen, slechts zouden toemen. Daarom geven wij in overweging om het uitvoerend gezag onder alle omstandigheden de verplichting op te leggen, het oordeel in te winnen van de Koloniale Staten ten aanzien van alle aangelegenheden betreffende de kolonie, ook dus ten aanzien van posten die door den Rijkswetgever worden gevoteerd.

Deze eisch wordt niet alleen gerechtvaardigd door het welbegrepen eigen belang van Moederland en kolonie, doch is bovendien volkomen billijk, waar het de bedoeling is, om, tegenover de uitgaven die het Moederland op zich neemt, ook beslag te leggen op een deel van de koloniale inkomsten. Een deel dier uitgaven zal dus door de kolonie zelve worden betaald, en het is, ook van dit standpunt beschouwd, zeker niet onbescheiden als gevraagd wordt om althans een adviseerende stem ter zake te hebben."

Mogen wij *De West* er op wijzen, dat de Suriname-Commissie (zie haar Rapport 1911, blz. 273) ook over het deel der begrooting, dat ten laste van het moederland zou komen, het advies van de koloniale regering — Gouverneur, Raad van Bestuur en Koloniale Staten — wenschelijk achtte, met welk gevoel het Suriname Studie-Syndicaat (blijkens het Resumé van zijn rapport in *De West-Indische Gids* van Februari j.l. blz. 292) zich verenigt.

Overigens teekenen wij hier aan, dat wij, zooals wij meermalen in dit weekblad hebben doen blijken, weinig verwachten van de splitsing.

Aan het jaarverslag van *De Koninklijke West-Indische Maildienst* ontleenen wij het volgende:

„Na de beëindiging van den oorlogstoestand ging de terugkeer tot den normalen toestand voor onze Maatschappij met veel moeilijkheden gepaard. De door de Amerikaansche Regeering in 1918 in beslag genomen schepen werden in de eerste helft van het afgelopen jaar teruggegeven en stelden ons in staat de verbinding tusschen Nederland en West-Indië, welke in het begin des jaars met de zich hier bevindende s.s. „Commewijne”, „Stuyvesant” en „Jan van Nassau” hervat was, evenals die tusschen New-York en West-Indië, te handhaven. Tengevolge van de late oplevering der mailschepen „Crynsen” (in November j.l.) en „Van Renselaer” (in Januari j.l.), zusterschepen van de „Stuyvesant” en de noodzakelijkheid het s.s. „Nickerie” langdurige herstellingen te doen ondergaan, was het evenwel niet mogelijk, de schepen zoo dikwijls en regelmatig te doen vertrekken als wel gewenscht geweest zou zijn, ondanks de hulp door de vrachtschepen der Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij verleend. De congestie in de verschillende havens, met name New-York, vermeerderde de moeilijkheid in niet geringe mate. Wij streven er naar zoo spoedig mogelijk tot een geregeld vaarplan voor onze verschillende lijnen terug te keeren”.....

„Onze nieuwe mailschepen zijn voor het stoken van olie ingericht, welke brandstof in West-Indië betrekkelijk voordelig te bekomen is en een niet onaanzienlijke besparing tegenover kolen oplevert. Ook het s.s. „Nickerie” werd voor olieverbui uitgerust.”

In de „N. R. Ct.” van 3 Mei j.l., Avondblad D, een aardig artikel over den „kruidenpot” der Boschnegers, waartegen de zendelingen strijd voeren. „Het is toch — aldus de schrijver — inderdaad niet verwonderlijk zes dagreizen boven Kwakoegron onverschachte heidenen te vinden, met het heidenschen toestel; en merkwaardig bovendien voor ons blanken, die zoo weinig voeling hebben met onze voorvaders, hier menschen te vinden die, aan de geesten hunner voorvaders offerend, trachten op een goeden voet met hen te leven.”

voorts ook hospitaalverenigingen en ziekenfondsen zich wellicht langs dien weg van medische hulp zouden kunnen voorzien.

Ten slotte zouden de Surinaamsche artsen b.v. ook als scheepsartsen kunnen optreden.

De bedoeling is, dat aan voormelde geneeskundigen, die volgens het Reglement op den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst wettelijk niet bevoegd zijn tot uitoefening van de geneeskundige praktijk hier te lande, na hun aankomst individueel dispensatie zal worden verleend, zoodat zij evenals de hier opgeleide Indische artsen bevoegdheid erlangen tot uitoefening der genees-, heel- en verloskunde."

De West merkt er bij op, dat men te Batavia blijkbaar het teveel aan Surinaamsche geneesheeren wel wat overschat.

* * *

Onder het hoofd „Wijziging in den Bestuursvorm”, schrijft *De West* van 3 April:

„Na de begrotingsrede door Minister de Graaff onlangs in de Eerste Kamer gehouden, is de kans groot, dat het nu spoedig zal komen tot een wijziging in onzen bestuursvorm.

Hoe die wijziging zal zijn, weet men nog niet. Waarschijnlijk zal men daarbij rekening houden met de voorstellen van de Suriname-Commissie, die een beperking van het begrotingsrecht der Kol. Staten bepleitte.....

..... Wij voor ons hebben geen bezwaar tegen een splitsing van de begrooting, waarbij een deel der uitgaven voortaan aan de goedkeuring der Koloniale Staten zal worden onttrokken. Want daartegenover zal staan, dat de Staten dan volledig zeggenschap zullen verkrijgen over het ander deel van de begrooting.

De bedoeling van de Suriname Commissie is, dat de gewone huishoudelijke uitgaven geheel door de kolonie zelve zullen worden betaald en dat de Rijkswetgever zich daarmee voortaan niet inlaat. Volledig zeggenschap derhalve in de kolonie ten aanzien van de gewone huishoudelijke uitgaven.

Dit heeft ongetwijfeld een groot voordeel. De minder aangename verstandhouding tusschen de Koloniale Staten en het opperbestuur, vloeide vaak voort uit het ingrijpen in Nederland in allerlei huishoudelijke aangelegenheden, die men in de kolonie beter kan beoordeelen dan elders. Wel is waar is de wetgever daartoe formeel volkomen bevoegd, doch het werkt prikkelend, als keer op keer wordt ingegrepen en zelfs ten aanzien van onbeduidende posten telkens de beslissing van de Staten wordt te niet gedaan.

De bedoeling van de Suriname-Commissie is verder, dat het Moederland — den plicht erkennend om de kolonie tot ontwikkeling te brengen — de maatregelen daarvoor beraamt en de uitgaven voor dit doel op zich neemt. Het zeggenschap daarvoor zou dan echter uitsluitend in Nederland berusten. Alle uitgaven die direct of indirect van betekenis zijn voor de economische ontwikkeling van de kolonie, zullen dan onttrokken zijn aan de goedkeuring van de Staten.

Hierop hebben wij een kanttekening.

Het is niet meer dan billijk, dat de eindbeslissing omtrent uitgaven die het Moederland betaalt, in Nederland berust.

Het zou echter zeer onverstandig zijn, om die uitgaven niet alleen aan de goedkeuring, maar ook aan het oordeel van de Staten te onttrekken. Als het Bestuur en Opperbestuur plannen ontwerpen ten behoeve van de kolonie, dan is er een controleerende macht noodig, die deze plannen onderzoekt en aan critiek onderwerpt.

De Staten Generaal — overstelpt met ander werk en zonder kennis van de plaatselijke toestanden — zijn daartoe niet in staat. Het gevolg van de nieuwe regeling zou dus zijn, dat feitelijk Gouverneur en Minister in een onder-onsje de meest belangrijke aangelegenheden der kolonie bedisselen, zonder dat de rechtstreeks belanghebbenden worden gehoord, en zonder dat eenige bevoegde macht daarop effectieve controle uitoefent.

Rotterdamsche Bankvereniging
 Kapitaal en Reserven f 105.000.000.-
 (t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 25.000.000.—)

ROTTERDAM   AMSTERDAM   's-GRAVENHAGE

Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel	Zaandam	Bezuidenhout
Delfshaven		Kneuterdijk
Feljenoord		Naaldwijk
Schiedam		Rijswijk
Vlaardingenv		Scheveningen

Handelscredieten.
 Voorschotten in rekening-Courant.
 Deposito's.
 Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
 Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging
 Kapitaal en Reserven f 7.200.000.-
 Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Purmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Garinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Gronle	Sliedrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadskanaal
Barneveld	Hariingen	Tornearen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Boreulo	Heider (den)	Tiel
Boskoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Coeverden	Hoogeveen	Utrecht
Culemborg	Hoogenmand	Veendam
Deft	Hulst	Veendaal
Den Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leeuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Weerden
Dokkum	Lochem	IJmuiden
Dordrecht	Meppel	Zeilst
Drachten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zutphen
Franeker	Oostburg	Zwijnrecht

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

TAAMS & KEYSER
 Bankastraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.
 Speciale afdeling Incourante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.
 Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK.-COURANT.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING
 HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER BEVERWIJK, BLOEMENDAAL EDAM, HILLEGOM, HOOFDDORP, LISSE, PURMEREND IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
 BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting.

CENTRALE BANKVEREENIGING
 Molenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging	2 0/0
Met 3 maanden opzegging	3 0/0
Met 1 jaar opzegging	4 0/0

Zenden op aanvraag een uitvoerig *Wekel. Beursoverzicht.*
ADVIES BIJ BELEGGING.

Crediet- en Effectenbank „die Haghe”
 Laan 9 - 's Gravenhage - Tel. H. 8892

ALLE BANKZAKEN

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING
 OPGERICHT 1873.
 Kromme Nieuwe Gracht 20   UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.
 Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkuis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
 W. RIJCKEN Gzn. 211

HET ASSURANTIEHUIS

— KEIZERSGRACHT 213 —
TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145

AMSTERDAM

Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-

VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN

Directie: F. A. SOREL.

**NEDERLANDSCHE
HANDEL = MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal . . . . . f 80.000.000.-
Statutaire Reserve 14.590.545.-
Buitengewone Reserve 17.000.000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke of Telegrafische Crediten. — Reiscréditbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiekantoor DE BAS

Finweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon N. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën.

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereniging 1853.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 11.500.000.-. Twintig Kantoren

E. DUNLOP & Co.

Heerengracht 442 Amsterdam

met Kantoren in Nederl.-Indië te Batavia, Semarang, Soerabaya, Bandoeng, Padang en Medan.

Export naar Nederl.-Indië, speciaal van alle soorten dranken, provisiën, sigaren, sigaretten enz., als: gedistilleerd, likeuren, wijnen, cognac, champagne, portwijn, sherry, bieren, mineraalwater, limonades. Vleesch- en vischconserven, kaas, melk. Geconserv. vruchten, jams, suiker- en chocoladewerken, bicuits, zeep, parfumerieën, eau de cologne, patent-medicijnen.

f 26.000.000.-

Omdat de

Z. H. V.

Pletterijkade 50

hoek Weteringkade

's-Gravenhage

geen enkel beperkende bepaling in haar voorwaarden heeft kon zij reeds zulk een belangrijk bedrag aan collectieve verzekering

tegen ziekte afsluiten.

De Maasbode schrijft:
Volgens de „Trinidad Guardian" heeft Handley Page Ltd. uit Londen een maatschappij gevormd, genaamd „Handley Page West Indies Ltd." Doel van de onderneming is in West-Indië het commerciële nut van groote vliegtuigen en vliegboten voor transport- en passagiers- en postvervoer te demonstreeren. De onderneming is gevestigd in Port of Spain. Ze zal vier diensten exploiteeren, alle van Port of Spain uit en wel naar Tobago, 60 mijl; naar Barbados, 195 mijl; naar Cumana, 170 mijl en verder naar Georgetown, 365 mijl. Men hoopt eind Juni met de diensten te kunnen beginnen.

Curaçao.

Oud zeer.

De voorloopige president van Venezuela, senor Bustillo, heeft een boodschap gezonden aan het Congres te Caracas. Daarin wordt o.m. meegedeeld, dat spoedig de diplomatieke betrekkingen met Nederland zullen worden hervat. Deze waren sedert de dagen van president Castro geschorst. (N. R. C.)

Te laat!

De Amigoe deelt mee, dat in de week van 5—10 April l.l. de begroting voor 1921 aan den Raad is aangeboden. Wij hebben de stukken nog niet ontvangen. Terecht vrees het blad, dat het moeilijk zal zijn vóór 11 Mei klaar te zijn. Maar het Gouvernement is dan ook een maand over tijd.

Een nieuwe Stoomvaartlijn.

Er schijnt een machtige trust gevormd van Amerikaanse stoomvaartlijnen, die op de West-Indië varen. Deze trust heet de: Atlantic Gulf en West-Indies Steamship Lines. Deze omvat nu reeds de volgende scheepvaartlijnen: Clyde Steamship, Malloy Steamship Company, N. Y. en Cuba Mail Steamship Company (Ward Line), N. Y. en Porto-Rico Steamship Company.

Met de Clyde Steamship Co. is in den laatsten tijd ook gecombineerd de Raporel Line, die sedert kort een dienst heeft geopend op Suriname. Deze lijn doet de volgende havens aan, New York, Barbados, Demerara, Cayenne, St. Laurent, Paramaribo, (A. J. C.)

Volgens het Boletín Comercial is de heer J. Scheuerman, vroeger onderwijzer aan de Hendrikschool op Curaçao, sedert een paar jaar in New York werkzaam op het Nederlandsch Consulaat, thans in vasten dienst als secretaris van dat Consulaat aangesteld.

A. N. V.

Naar wij vernemen is in plaats van prof. Boeke mevrouw van Breemen-Kruyt opgetreden als afgevaardigde van de groep Nederlandsche Antillen in het hoofdbestuur van het Algemeen Nederlandsch Verbond.

De West-Indische Gids.

Met het April-nummer is de eerste jaargang van de West-Indische Gids compleet. Wij meenen te mogen zeggen, dat het tijdschrift aan rechtmatige verwachtingen beantwoord heeft. Als wij de afleveringen nog eens doorbladeren, vinden wij meer dan een belangrijk artikel over onze kolonie, dat als historische bijdrage uit vroeger tijd of ter verbreiding van kennis over den tegenwoordigen toestand waarde heeft. Wanneer wij eene opmerking mogen maken, zou het deze zijn, dat in quantiteit aan de kolonie Curaçao niet altijd een evenredig deel van de plaatsruimte is toegekomen. Eene aflevering als de laatste, waarin geen woord aan deze kolonie gewijd is (behalve de mededeeling van een wetsontwerp, waarbij ook Curaçao betrokken is), moest eigenlijk niet de redactietafel kunnen verlaten. Gebrek aan stof zal hiervan wel niet de reden zijn. Het artikel van prof. Boeke in de tweede aflevering en dat van den heer Euwens in het Januari-nummer doen nog een of meer vervolgen verwachten. Of het tijdschrift ook financieel zijnen weg ge-

HOTEL „LA RÉSERVE"

Louise de Colignystraat 10 (Bezuidenhout kwartier) 's-GRAVENHAGE

Hotel 1e klasse, moderne Kamers. Familie-Hotel met voor langer verblijf speciale conditiën. Rustig gelegen bij het Juliana v. Stolbergplein. Eindhafte lijn 4 van stations H. S. en S. S.

Kamers kunnen dagelijks gereserveerd worden. Logies met uitstekend ontbijt vanaf f 4.—

vonden heeft, weten wij niet. Met vertrouwen kunnen wij hen, die in onze kolonie belang stellen, oproeven, ook op deze wijze hun steun niet te onthouden.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Economische toenadering.

Dezelfde postbestelling, die 't vorige nummer van weekblad bezorgde, bracht ook de bladen, waarin reede opgenomen was door den Franschen Minister van Handel, Isaac, uitgesproken bij de opening van de internationale Handelconferentie op 3 Mei te Parijs. Hadden wij de beschouwingen in ons weekblad, in verband met piaster-valuta, een week eerder gegeven aan minister Isaac toegezonden, dan zouden wij (met gepaste onbescheidenheid) hebben kunnen vermoeden, dat de staatsman het de moeite waard had gevonden met onze woorden rekening te houden. Met deze zelfvoldoening ons deel niet zijn nu vraag en antwoord te zamen in de bus kwamen, wel blijkt dat opvatting, die wij, in de hier-nog eens weergegeven woorden, uitspraken toch recht van bestaan had. Het moge eenigszins paradoxaal luiden, maar 't ons voorkomt, zou het eigenbelang van Frankrijk meebrengen zijn egoïsme los te laten en mede te werken om het algemeen handelsverkeer, vooral al met de nu geknevelde centrale rijken, zoodra mogelijk in den normalen koers te leiden. Dan zal ook de valuta zich in een algemeene wereldnivelleering eerder zelf regelen, dan bij de isolering waarin de landen, elkander toch noodig hebben, thans gehouden worden.

Lezen wij nu wat, volgens de korte weergave in dagbladen, de Fransche minister gezegd heeft: De handelsbetrekkingen hebben zich verplaatst, maar geen land kan in den tegenwoordigen tijd de andere missen. Evenals gedurende den oorlog, is het ook thans nog taak van Frankrijk, om in de heerschende omstandigheden den band tusschen de geallieerden te handhaven. Elk land moet trachten in het algemeen belang werkzaam te zijn. Men moet opnieuw de natuurlijke rijkdommen, welke voor aller welzijn over de wereld zijn verspreid, inventariseeren.

Een internationale munt is een doel, dat nagestreefd moet worden. Eenheid van gewicht, eenheid van maat, eenheid van munt en een internationaal financieel systeem, gewaarborgd door leningen van alle deelnemende staten, is geenszins onmogelijk.

De duurte en de wisselcrisis spruiten voort uit goedschaarschte, want wanneer men minder voortbrengen kan men ook minder ruilen. Om wederom tot normale toestanden te geraken, moet eerst de geldkoers weer normaal worden. Slechts overvloed en concurrentie kunnen den levensstandaard verlagen.

Volgens deze samenvatting heeft de minister de hand nog wel niet gelegd in die van zijne collega's in de centrale rijken, maar Frankrijk wordt toch in zoodanige woorden tegen zijn neiging tot zelfgenoegzaamheid gewaarschuwd en de noodzakelijkheid tot ruime opvattingen van gemeenschapszin wordt zoo nadrukkelijk uitsgesproken, dat dit alles niet veel anders is dan een erkenning, dat het eigenbelang van Frankrijk meebrengen zijn egoïsme los te laten en mede te werken om het algemeen handelsverkeer zoodra mogelijk in den normalen koers te leiden.

Het permanent bureau te Parijs, voor de bestudeering van maatregelen tot stabilisatie der wisselkoersen, heeft veel een internationaal ruilinstituut aan, samengesteld uit gedelegeerden van geïnteresseerde natieën, met als taak de uitgifte van rentedragende goudbons, met voldoende dekking, verhandelbaar als internationale wissels, uitsluitend voor de betaling van levensmiddelen en grondstoffen.

In Spa zal een vertegenwoordiger der Duitse regering mee aanzitten en daar zal o.a. het vraagstuk der kolonieveranties, weer de afhankelijkheid van elkaander demonstreeren. Te Parijs zullen voorloopige economische onderhandelingen tusschen Frankrijk en Duitschland plaats vinden, waarvoor Frankrijk industriële en economie denkt aan te wijzen.

Ook buiten Frankrijk en buiten den kring der voormalige geallieerden wijzen teekens in dezelfde richting van een terugkeerend elkander zoeken, omdat men elkander niet langer missen kan.

De Amerikaanse handel zoekt relatie met Duitschland vóórdat de politieke relaties weer op dreef zijn. Uit een klein bericht van 5 dezer: „De Well line Liverpool heeft een rechtstreeksche stoomvaartverbinding tusschen Hamburg, Colombo, Madras en Calcutta in 't leven geroepen. Op 16 Juni vertrekt als eerste schip de Holy Well. Met tusschenruimten van

Restaurant KOLLÖFFEL

HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg en Raadhuisstraat. AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.

PLATS DU JOUR VAN 12—1.30 UUR.

Diners van 4—8 uur à f 1.40 (omvattende Soep of voorgerecht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).

ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f 13.— Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur

F. C. DE BRUYN
 Magazijn van Comestiblen en Fijne Vleeschwaren
 LEVERT UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT
 ARTIKELN TEGEN BILLIJKE PRIJZEN.
 Bestellingen worden dagelijks opgenomen en franco thuisbezorgd.
 Vraagt Prijscurant. Neemt Proef.
 TELEF. 3361 - DANCKERTSTRAAT 43.

Wed. G. STREITWOLF
 Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

De Algem. Spaarverzekering
 Anna van Saxenplein 3
 's-Gravenhage
 Oppericht 1907 199
COÖPERATIEF SPAARSTEL
 Alléén in 1919
 werd ingeschreven voor
 Drie Miljoen Gulden
 Vraagt gratis Brochure!

Maand volgen daarna de Imani en de Shadwell", blijkt toeleg van den Britschen ondernemingsgeest, om het herstel van den vrede, ook tot herstel van de handelsgemeenschap met Duitschland te maken. Het gemis van het Russische graan doet zich buiten Rusland even hinderlijk voelen als omgekeerd het gebrek aan vele buitenlandsche artikelen in Rusland. De pogingen om, door bemiddeling van de coöperatieve instellingen, het ruilverkeer met de Bolsjewiki te hervatten, schijnen niet het gewilde resultaat op te leveren. De besprekingen in Kopenhagen hebben weinig rechtstreeksch succes. Maar, in weerwil hiervan, getuigen zij toch van een behoefte om de verbroken economische banden weer aan te knopen. Hiervan zou ook de opdracht kunnen getuigen, die de Sovjet-regering (volgens Reuter) aan J. Lied gegeven heeft, om te Londen drie schepen, elk van 3500 ton, te charteren, ten einde daarmede in Juli naar de Siberische wateren te gaan met afgewerkte goederen, ter ruil tegen Siberische producten, welke in September terug zouden kunnen zijn.

Volgens dezelfde bron is Bakoe, voordat het zich overgaf, korten tijd door de Russische vloot gebombardeed. Daar bevinden zich 6000 man roode troepen. Andere bevinden zich te Kasjamaj aan den spoorweg Bakoe-Tiflis. De regering van Georgië heeft vier lichten reservisten opgeroepen, maar moet gebrek hebben aan munitie. Lang zocht men te vergeefs naar gegadigden voor 't Armeensche mandaat; nu doet zich een liefhebber op — ongevraagd en ongewenscht!

Wel durft de Sovjet-regering zelf nog niet best. Zij heeft rekening te houden met de elementen, die haar ook weer bedillen. Zij heeft aan de internationale arbeidscommissie, op haar vraag of deze een onderzoek mocht instellen in Sovjet-Rusland, nog steeds geen antwoord gegeven, hetgeen, bij de daar heerschende arbeidstoestanden zeker verklaarbaar is. Tal van bezwaren dus, maar de oproep van de stichters der „Unie van intellectuele werkers", Russische mannen, die aanvankelijk in 't daar heerschende régime niet meer noodig schenen, en gericht tot de leiders der openbare meening buiten Rusland, die oproep zal wel niet verdoen zijn buiten medeweten en goedkeuring van Lenin. En het doel er van is de economische en intellectuele betrekkingen te herstellen. Bij het opstellen van die aansporing scheen men in Rusland nog niet doordrongen van de waarheid, dat dit herstel vooraf moest worden gegaan door het herstel van geloof in Ruslands betrouwbaarheid en eerlijkheid, het is echter niet onmogelijk, dat de nederlagen, die de Roode legers geleden hebben, eenzijdig tegen Japan, anderzijds tegen Polen, wat zullen meewerken om Rusland nader tot de overtuiging te brengen, dat wie in de internationale economie en politiek het meegaan niet verstaat, tot het meedoen niet wordt toegelaten. Die overtuiging is er vermoedelijk reeds, maar de erkenning valt moeilijk. Zij worde al doende voorbereid.

Mededeelingen.
 Van het Hoofdbestuur:
COMMISSIE VOOR WEST-INDIE.
VERGADERING op Zaterdag 22 Mei 1920 om 2.30 nam. in de Leeszaal van het Gebouw van „Oost en West", Heulstraat 17.
A g e n d a.
 I. Voorstellen van den nieuwen wd. Secretaris.
 II. Notulen.
 III. Ingekomen stukken.
 IV. Deelneming West-Indië 5e Ned. Jaarbeurs.
 V. Hetgeen verder ter sprake zal worden gebracht.
 De wd. Secretaris,
J. VAN HAAFTEN.
 Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:
CONCEPT-NOTULEN VAN DE HOOFDBESTUURS-VERGADERING VAN ZATERDAG 24 APRIL 1920.
 Aanwezig de leden: C. R. Bakhuizen van den Brink, Voorzitter, R. Zuyderhoff, Onder-Voorzitter, H. J. A. Raedt van Oldenbarneveldt ('s-Gravenhage), Mevrouw Ten Bosch-Boscher ('s-Gravenhage), J. P. T. J. Bronckgeest (Haarlem), H. J. M. Baumann (Arnhem), Mevrouw de Douair, Jhr. C. Clifford Kocq van Breugel-Roelofs (Breda), F. Gerdes Oosterbeek (Apeldoorn), F. E. Luitjes (Nijmegen), Z. G. H. Marcella (Rotterdam), Dr. H. H. Zeijlstra (Deventer), C. de Vries (Amsterdam) en A. J. Gooszen, wd. Secretaris.
 Afwezig met kennisgeving de leden: J. H. van Hamel (Leiden), H. J. Hoekstra (Studentenafdeling), Mr. Dr. C. F. Schoch (Amsterdam).
 Afwezig zonder kennisgeving het lid mejuffrouw J. van der Schuijt (Utrecht).
 De Voorzitter opent de vergadering om 2.30 uur n.m. met een woord van welkom aan de aanwezige leden en een woord van groeten dank aan mevrouw Ten Bosch, die wederom haar gastvrije woning ter beschikking van de vergadering heeft willen stellen.
 1. Notulen.
 Overgaande tot de agenda, vraagt de Voorzitter of een der aanwezigen iets op- of aan te merken heeft naar aanleiding der notulen van de vorige op 10 November j.l. gehouden vergadering, welke notulen al reeds werden bekend gemaakt in het „Koloniaal Weekblad" van 20 November 1919 No. 47. Zulks niet het geval zijnde, worden deze goedgekeurd en gearresteerd.
 Hierna leest de wd. Secretaris een schrijven voor van het H. B.-lid H. F. Tillemans, waarin deze mededeelt wegens drukke werkzaamheden, in verband met den afstand van Groningen tot de reglementair aangegeven plaats voor de Hoofdbestuurvergadering 's-Gravenhage, voor het lidmaatschap van het H. B. te moeten bedanken.
 II. Goedkeuring Reglement Propaganda-commissie. (Bijgevoegd).
 De Voorzitter vraagt of men op dat reglement op- of aanmerkingen heeft.
 Dr. Zeijlstra stelt daarop voor een wijziging in art. 2 te maken en wordt na enige discussie besloten dit art. zoodanig te wijzigen, dat bij punt 3 in regel 4 zal worden weggelaten het woordje „met" en in regel 5 de woorden „van het Hoofdbestuur, raad of overleg te plegen", alsmede het woord „Centraal", terwijl het woord „met" zal worden veranderd in „van".
 Aan regel 6 toe te voegen de woorden „waarbij het Hoofdbestuur van Oost en West is aangesloten".
 Het lid Bronckgeest stelt daarop voor in art. 7 regel 4 de woorden „een behoorlijke" te veranderen in „de", welke wijziging wordt aangenomen.
 Het reglement Propaganda-commissie wordt daarop goedgekeurd.

MARX & Co.'s BANK
ROTTERDAM: 's-GRAVENHAGE:
Zuidblaak 56. Kneuterdijk 13.
 Belast zich met **incasseeringen** op het Binnenland en Buitenland.
 Koopt en verstrekt **wissels en cheques** op het Buitenland.
 Verstrekt **handelscredieten** tegen zakelijk onderpand. Bezorgt telegrafische **uitbetalingen**.
 Belast zich met de uitvoering van **Effecten-orders**. Verhuurt aan hare clientèle **Safe-loketten**.
 Neemt gelden **à deposito** tot wekelijks te annoneeren rente.

Flauwe schijnsels nog slechts, maar zelfs in hun flauwheid toch welkom, als voorboden van de behoefte tot een onderling terugvinden van de te lang vijandig van elkander verwijderd geblevenen.

Nederlandsch bezoek aan Japan.
 Nadat wij te dezer plaatse onze teleurstelling hadden uitgesproken over het bericht, dat de van Japanse zijde gedane poging om vooraanstaande Nederlanders tot een bezoek aan Japan genegen te vinden, zou dreigen te mislukken, deed het ons natuurlijk veel geïnteresseerd een nadere en nu gunstiger luidende inlichting te lezen. Naar het Haagsche bureau van de Eastern Service verneemt, is de Japansche uitnodiging wel met sympathie ontvangen, doch is de voor een dergelijk bezoek onmisbare voorbereiding niet zoover gevorderd, dat nog in dit jaar aan de uitnodiging gevolg kan worden gegeven. Er mag worden verwacht, dat het volgende jaar de verwezenlijking zal zien, wanneer de tijdsomstandigheden medewerken.

NED.-IND. ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ
OPGERICHT IN 1857.
 KAPITAAL (geheel geplaatst en volgestort) f 25.000.000.—
 RESERVE. . . . . f 5.600.000.—
 Hoofdkantoor: BATAVIA.
 AGENTSCHAPPEN te: Soerabaia, Soerabaia-Simpang, Semarang, Weltevreden, Padang, Bandoeng, Cheribon, Macassar, Djokdja, Medan, Tegal.
AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE
 Keizersgracht 573/5 Prins Hendrikplein 14
BANKZAKEN IN HET ALGEMEEN
UITVOERING VAN EFFECTENORDERS
RENTE VOOR DEPOSITO'S
 m. 1 dag opzegg. . . . . 2 pCt gedur. 3 mndn vast 3 pCt
 m. 10 dagen . . . . . 2 1/4 „ gedur. 1 jaar vast. . . . . 4 „
 gedur. 1 mnd vast 2 1/2 „

Dit bericht komt te goeder tijd, nu Japan, ter gelegenheid van 't vlagvertoon door eenige onzer kruisers, een buitengewoon hartelijke ontvangst bereidt. De regering is daarbij voorgegaan, maar ook het gemeentebestuur van Yokohama stelde voor die ontvangst 25000 beschikbaar en van particuliere zijde wordt met rijk en gemeenten gewedijverd in belangstelling en hartelijkheid.
 Nederland late niet na te toonen, dat het die gevoelens naar volle waarde weet te waardeeren!
Wie zal de protector der Armeniërs zijn?
 Volgens den correspondent van de Times te Constantinopel, hebben vertegenwoordigers van de sovjet-regering aan de Armeniërs voorgesteld de sovjet-republiek het toezicht te verleenen op hun buitenlandsche betrekkingen in ruil voor een blijvende onafhankelijkheid, gepaard met territoriale concessies en militaire hulp. Hij wijst er op, dat het aanbod van militaire hulp meer is dan de geallieerden Armenië beloofd hebben en vreest, dat de Armeniërs, gezien het feit, dat ook Azerbeidjan onder Russisch toezicht staat, zich zullen afvragen of het niet verstandiger is dit aanbod te aanvaarden dan zich bloot te stellen aan het risico, dat verbonden is aan het afwachten van het antwoord van Amerika.

INTERNATIONALE COMMERCIEELE BANK,
 's-GRAVENHAGE, Alexanderstraat 23. 193
 KAPITAAL . . . . . Fl. 5.000.000.—
 Telefoon: H 7602. Telegram-adres: ACEBANK.
BEHANDELING VAN ALLE BANKZAKEN.

VAN DER HAM & SMITTENAAR
 Fred. Hendrikplein 37 - 's-GRAVENHAGE - Tel. Schev. 2607
 Effecten, Coupons, Deposito's,
 Beleeningen, Prolongatiën, Handelscredieten
 Incasso's en Rekening-Courant.

E. VAN ANDEL
 BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL
 Welmarstraat 16a b.d. Suezkade
 Telefoon 3213 - DEN HAAG

WEIJNE & STERNFELD
DANS-INSTITUUT.
 Koningin Emmakade 133, Telefoon 3348
 's-GRAVENHAGE.
 Prospectus op aanvraag gratis verkrijgbaar.

Handel- en Cultuur-Maatschappij
 Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.
 Import van alle Nederlandsch-Indische producten. Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's. Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

VOORHANDEN EEN GROOTE KEUZE:
 Romans, Jongens- en Meisjesboeken, Prentenboeken. 176
 Kantoor-, School-, Schrijf-, en Teekenbehoefden.
 Spoedige levering van alle Studietoeken, Tijdschriften en Medeplaten.
 Leesbibliotheek in 4 talen. Advertentie-Bureau.
E. VAN ANDEL

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”,
 Neutrale School voor M.U.L.O Jongens en Meisjes.
 2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag.

Afd. A (6 leersjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leersjaren) voor leerlingen boven 12 jaar. Op-
 leiding voor verschillende examens.

Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

**N. V. MEUBELFABRIEK
 V/H LE COINTRE & CO.**

*Ameublementen
 Betimmeringen
 Gordijnen
 Tapisjten*

Modelhuis: Oude Molstraat 32
 'S-GRAVENHAGE

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
 Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-
 KONG, SOERABAIA, KOBÉ en SAN FRANCISCO.
 Gereguleerde stoomvaartdiensten tusschen
 Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN
 (Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
 Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië
 en San Francisco.

GEBRs HEHENKAMP

*Heerenkleermakers
 Dameskleermakers
 Bontwerkers*

Lange Voorhout 25

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

**Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa**

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

J. P. C. NICOLAÏ & ZOON

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146
 's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteleveranciers

Adverteeren doet verkoopen.

E. VAN EMBDEN

In- en Verkoop van
 uitsluitend eerste soort nieuwe en tweede hands
 MEUBELN, PIANO's, BRANDKASTEN,
 KANTOORMEUBELN, enz.

Schiekade 207 - ROTTERDAM - Telef. 10134
 (naast Astoria Bioscope)

III. Goedkeuring Reglement Te Huis Nederlandsch-Indische Bedienden „Persingahan”. (Bijgevoegd).
 De Voorzitter deelt bij dit punt mede, dat dit „Te Huis” in alle opzichten aan de behoeften voldoet, het wordt druk bezocht en in vele gevallen is er, waar noodig, steun verleend.
 Mevrouw Douair Clifford vraagt of het niet mogelijk is in aansluiting met „Persingahan” een cursus te doen houden voor jonge vrouwtjes, wier toekomst in Indië gelegen is, om deze op de hoogte te brengen van de Indische huishouding, Indische bedienden, enz.
 De Voorzitter zegt toe deze wenk over te zullen brengen bij de Commissie van het Te Huis en bij den Directeur er van.
 Het reglement wordt daarna goedgekeurd.
 IV. Goedkeuring wijziging artikel 3 Reglement Studie-Commissie. (Bijgevoegd).
 De Voorzitter merkt hierbij op, dat de voorgestelde wijziging in artikel 3 door het Centraal Comité zelf is aangegeven.
 De Secretaris deelt daarna mede, dat het Juliana-fonds heeft opgehouden te bestaan, blijft dus nog over de Tjandi-stichting en het Max-Havelaarfonds. Als gedelegeerden dezer fondsen voor de Studie-commissie werden aangewezen respectievelijk de heeren Ir. J. Th. Gerlings en Mr. Dr. A. M. C. Joekes, die als zoodanig daarop als leden der Studie-Commissie worden benoemd.
 De voorgestelde wijziging wordt daarop goedgekeurd.
 V. Vervallenverklaring van leden van het lidmaatschap wegens wanbetaling.
 De Voorzitter deelt bij dit punt mede, dat gebleken was dat de afdelingen van tijd tot tijd hun boekje te buiten gingen, doordat zij leden wegens wanbetaling schrapten. Een dergelijke schrapping kan echter volgens art. 6 der Statuten alleen maar geschieden door het Hoofdbestuur. Doordat echter de Afdelingen in deze diligent zijn geweest, kwamen de wanbetalers op één na op hun niet-betaling terug en is de maatregel door de afdelingen toegepast, niet noodig gebleken.
 Het lid **B a u m a n n** merkt hierbij op, dat het Algemeen Ned. Verbond in zulke gevallen inlichtingen in het Bondsblad vraagt omtrent de adressen van zulke leden. Zulk een informatie had meestentijds het gewenschte gevolg.
 De Secretaris merkt op, dat voor leden die vertrokken zijn zonder adres achter te laten, men dit steeds kan bekomen aan de bevolkingsregisters.
 De Voorzitter geeft bij dit punt de afdelingen in overweging om in deze zoo diligent mogelijk te zijn, waardoor vervallenverklaring niet of hoogst zelden zal voorkomen.
 Voor informatie naar adressen kan de wenk van den heer **B a u m a n n** worden opgevolgd. Mocht vervallenverklaring echter absoluut noodig zijn, dan dient de voordracht daartoe te worden ingediend bij het H. B.
 VI. Benoeming van een hoofdcorrespondent voor Ned. Oost-Indië.
 Bij dit punt deelt de Voorzitter mede, dat de wd. Secretaris-Penningmeester, de heer **A. J. Gooszen**, zijn betrekking zal moeten neerleggen wegens a.s. vertrek naar Indië.
 De Voorzitter betreurt dit ten eerste, want de heer **Gooszen** heeft in den korten tijd dat hij zijn krachten aan de Vereeniging heeft gegeven daarvoor ontzagge-lijk veel gedaan. (Applaus).
 Gelukkig is echter de heer **Gooszen** bereid gebleken om ook in Indië de Vereeniging te blijven dienen, welk feit de Voorzitter bijzonder verheugt, want gezien de gebleken bijzonder groote activiteit van dit lid, verwacht de Voorzitter zeer veel van zijn a.s. werkzaamheden in Oost-Indië. (Applaus).
 De Voorzitter stelt daarop voor, den heer **Gooszen** met ingang van 1 Mei a.s. te benoemen tot hoofdcorrespondent voor Ned. Oost-Indië, onder nadere goedkeuring van de algemeene vergadering.
 De heer **Gooszen** leest daarop voor hoe of hij zich deze werkring denkt en de voorwaarden waarop hij genegen is deze te aanvaarden, deze zijn als volgt:

1. Het weder aanknoopen van den band tusschen de leden in Ned.-Indië en het H.B. en deze te bevestigen.
2. Belast zich met de inning der contributiën en houdt aanteekening der mutatiën.
3. Met de correspondenten in contact treden. Op plaatsen waar meer dan 10 leden zijn, onder nadere goedkeuring van het H. B. personen aanzoeken om als correspondent op te treden.
4. Door het zooveel mogelijk maken van propaganda, o.m. door de verspreiding van in de Nederlandsche en Maleische taal gestelde propagandablaadjes, trachten zooveel mogelijk leden te werven.

VII. Bespreking van de agenda en vaststelling van de plaats en datum waarop de a.s. Alg. Vergadering zal worden gehouden.
 Bij dit punt deelt de Voorzitter mede, dat de afdeling Haarlem het op prijs zou stellen, indien aldaar de a.s. alg. vergadering zal worden gehouden.

VIII. Bespreking van de agenda en vaststelling van de plaats en datum waarop de a.s. Alg. Vergadering zal worden gehouden.
 Bij dit punt deelt de Voorzitter mede, dat de afdeling Haarlem het op prijs zou stellen, indien aldaar de a.s. alg. vergadering zal worden gehouden.

De Voorzitter stelt daarop voor, den heer **Gooszen** met ingang van 1 Mei a.s. te benoemen tot hoofdcorrespondent voor Ned. Oost-Indië, onder nadere goedkeuring van de algemeene vergadering.
 De heer **Gooszen** leest daarop voor hoe of hij zich deze werkring denkt en de voorwaarden waarop hij genegen is deze te aanvaarden, deze zijn als volgt:

1. Het weder aanknoopen van den band tusschen de leden in Ned.-Indië en het H.B. en deze te bevestigen.
2. Belast zich met de inning der contributiën en houdt aanteekening der mutatiën.
3. Met de correspondenten in contact treden. Op plaatsen waar meer dan 10 leden zijn, onder nadere goedkeuring van het H. B. personen aanzoeken om als correspondent op te treden.
4. Door het zooveel mogelijk maken van propaganda, o.m. door de verspreiding van in de Nederlandsche en Maleische taal gestelde propagandablaadjes, trachten zooveel mogelijk leden te werven.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

**Centraal Meubelmagazijn
 = „DUINOORD” =**

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

J. M. van KEMPEN & ZONEN

Kon. Ned. Fabrik van Gouden en Zilveren Werken
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17;
 's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdstoeg 26;
 Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 135.

5. Aanraking zoeken zoewel met de Europeesche Inlandsche pers en daardoor de aandacht vestigen de Vereeniging „Oost en West”.
 6. Het „Koloniaal Weekblad” op de leestafels voornaamste sociëteiten ter lezing laten leggen.
 7. Trachten om handels-, cultuur-, industrie- en dere ondernemingen als begunstigers te doen toetreden.
 8. Het zoeken van aanraking met den Economisch Bond en met andere Nederland goedgezinde Vereenigingen, zoewel Europeesche als Inlandsche.
 9. Het zoo mogelijk uitgeven van een Maleisch blad van het Koloniaal Weekblad.
 Na kennis te hebben genomen van de wijze waarop zich de heer **Gooszen** het Hoofdcorrespondentschap denkt, besluit de vergadering dien heer tot dit ambt te benoemen, met ingang van 1 Mei 1920, onder nadere goedkeuring van de algemeene vergadering.
 Het lid de **Vries** merkt daarna op, naar aanleiding van het feit, dat de heer **Gooszen** is benoemd tot Hoofdcorrespondent voor Ned. Oost-Indië, dat gaarne zou zien, dat die titel werd veranderd in Hoofdcorrespondent voor Ned.-Indië.
 In de begroting van koloniën wordt toch ook al-geen maar gesproken van Ned.-Indië, alleen Marine sprekt van Oost-Indië. Hij acht het beter dat „Oost” weg-ge laten, daar het voor velen geen prettig klank heeft.
 De Voorzitter merkt naar aanleiding van de gesprokene op, dat waar „Oost en West” relaties hebben met Oost- en met West-Indië, die uitdrukking niet misplaatst is.
 Na enige discussie besluit de vergadering geen verandering aan te brengen.
 VII. Voordracht aan de a.s. Algemeene vergadering ter vervulling van vacatures in het Hoofdbestuur.
 Bij dit punt deelt de wd. Secretaris, de heer **Gooszen**, mede, dat hij het H.B. er tot zijn groote spijt mede in kennis moet stellen, dat de door de Vereeniging zoozeer gewaardeerde Voorzitter, de heer **Bakhuizen**, van den Brink, o.m. met het oog op zijn leeftijd besloten heeft, als voorzitter en hoofdbestuurlid te treden.
 Waar en het Hoofdbestuur en hij zelf dit feit ten eerste zullen betreuren, gezien de groote activiteit door den voorzitter steeds betoond, daar kan hij echter de vergadering mededeelen, dat ter eventuele opvolging van den voorzitter, **Mr. W. Sonneveld**, oud-voorzitter van den Raad van Ned.-Indië, zich wel ter beschikking heeft willen stellen. Het verheugt het Dagelijksch Bestuur zeer, dat een man van zoo bekende bekwaamheden en hooge reputatie zich daartoe wel bereid heeft verklaard.
 Als tweede voor de Voorzittersvacature is geplaatst de heer **L. A. B. Bakhuis**.
 Vervolgens deelt de Secretaris de overige vacatures en de daarvoor voorgedragen personen mede, t.w. Vacature **R. Zuijderhoff**: 1. **R. Zuijderhoff**, 2. **H. Scheuer**.
 Vacature mevrouw **M. ten Bosch-Boscher**: 1. **Mevrouw ten Bosch-Boscher**, 2. **Mejuffrouw C. M. Bouman-Arnheim**. Vacature **H. J. M. Baumann**: 1. **H. M. Baumann**, 2. **H. Kerremans**.
 Apeldoorn. Vacature **F. Gerdes Oosterbeek**: **F. Gerdes Oosterbeek**, 2. **G. Koldewijn**.
 Amsterdam. Vacature **C. de Vries** (stelt zich niet meer herkiesbaar): 1. **C. H. L. Baelde**, 2. **Mr. J. Boelen**.
 Groningen. Vacature **H. F. Tillema**: Voor de vacature zijn nog geen eventuele plaatsvervangers voorgedragen.
 Het lid **B a u m a n n** zegt dat alvorens over te gaa tot het doen eener keuze, hij nog een poging zou willen wagen, teneinde te trachten den zoo verdienstelijken voorzitter op zijn besluit, dat hij zeer betreurt, te doen terug komen. (Applaus).
 De Voorzitter zegt de waardeering van de leden ten eerste op prijs te stellen, maar waar hij reeds beraad tot dit besluit is gekomen, daar vindt hij het beter er niet op terug te komen, vooral ook, omdat bij hem zijn leeftijd zich langzamerhand meer en meer doet gevoelen.
 De vergadering besluit daarop met algemeene stemmen voor de vervulling der vacatures voor te dragen diegenen die No. 1 op de voordracht zijn gesteld. Zal de afdeling Groningen worden verzocht een tweetal op te willen geven, ter vervulling in de daar ontstane vacature.
 VII. Bespreking van de agenda en vaststelling van de plaats en datum waarop de a.s. Alg. Vergadering zal worden gehouden.
 Bij dit punt deelt de Voorzitter mede, dat de afdeling Haarlem het op prijs zou stellen, indien aldaar de a.s. alg. vergadering zal worden gehouden.

VIII. Bespreking van de agenda en vaststelling van de plaats en datum waarop de a.s. Alg. Vergadering zal worden gehouden.
 Bij dit punt deelt de Voorzitter mede, dat de afdeling Haarlem het op prijs zou stellen, indien aldaar de a.s. alg. vergadering zal worden gehouden.

TUINARCHITECTUUR

N.V. Clingendaa'sche Kweekerij

CLINGENDAAL
 Eigen Kweekerij

Den Haag

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.
PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via het Suezkanaal naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAIA.

Dienovereenkomstig bepaalt het H. B. de datum der vergadering voorloopig op 6 Juli a.s. en zal deze te Haarlem worden gehouden, plaats en uur nog nader te bepalen.

IX. Jaarverslag, rekening en verantwoording begrooing voor 1921.

Bij dit punt wordt door den Secretaris het jaarverslag voorgelezen.

Na voorlezing merkt de Voorzitter op, dat de wd. Secretaris bijzonder veel werk heeft gemaakt van het verslag en betuigt hij hem, mede namens de vergadering, zijn dank voor zijn uitnemenden arbeid. (Applaus).

Het lid Marcella heeft niet de minste opmerking op het verslag te maken, maar waar hij te Brussel de Belgische jaarbeurs heeft bezocht en het hem daar is opgevallen op welke schitterende wijze de Belgische regering met de „Kongo” is te voorschijn gekomen, daar was het voor hem een groote teleurstelling te zien, dat op de jaarbeurs te Utrecht, onze Koloniën nagenoeg niet vertegenwoordigd waren.

Het lid Brondgeest is het volkomen met den vorigen spreker eens, dat lid vindt het een schande, dat onze regering zoo weinig doet om aan onze Koloniën meer bekendheid te geven.

De Voorzitter, de beide vorige sprekers beantwoordende, merkt op, dat de tijdsomstandigheden in hoofdzaak oorzaak waren dat de Indische zendingen te laat aankwamen. Er zal in deze echter op verbetering worden aangedrongen en is de Voorzitter overtuigd, dat de Koloniën een volgend jaar beter vertegenwoordigd zullen zijn.

De wd. Secretaris merkt nog op, dat het Handelsmuseum en het Koloniaal Instituut wel degelijk en zeer goed vertegenwoordigd waren, jammer genoeg waren echter deze inzendingen niet voor in den officiële wegwijzer en was ook de plaatsing er van zóó gekozen, dat deze niet in het oog viel.

Tenslotte stelt hij dit artikel het lid de Vries nog voor om in het jaarverslag in plaats van het woord „bezzittingen” te spreken van „Overzeesche Gewesten”.

De vergadering vereenigt zich met het inzicht in deze van den voorsteller.

Bij de behandeling van de rekening en verantwoording, stelt de Voorzitter voor, deze in handen te stellen van de financiële commissie, waartoe wordt besloten.

Bij dit punt deelt de wd. Secretaris mede, dat bij deze rekening en verantwoording de afgetreden Secretaris, de heer Grooss, zeer veel hulp heeft verleend. Met het oog daarop stelt hij namens het Dagelijksch Bestuur voor, dezen afgetreden titularis daarvoor een gratificatie toe te kennen van / 100. Hiertoe wordt besloten.

Door den wd. Secretaris wordt daarop de begrooing voor het jaar 1920 toegelicht.

Bij dit punt vraagt het lid Brondgeest wat de daarop voorkomende post van / 1250 voor propaganda beteekent.

De wd. Secretaris deelt mede, dat indien de Secretaris voor propaganda-doeleinden op reis gaat, de onkosten uit dezen post worden bestreden. Uit dezen post kan ook door de afdelingen en thans ook door het Hoofdcorrespondentschap „Indië”, waar het propaganda betreft, worden geput.

Het lid Luitjes merkt op, dat verschillende café's en restaurants als abonné op het Kol. Weekblad zijn vermeld. Naar het oordeel van dit lid behoorden deze instellingen als lid te zijn ingeschreven, abonné's toch kent de Vereeniging niet.

De wd. Secretaris deelt mede, dat die instellingen thans voor hun abonnement betalen. Vroeger werden onze bladen kosteloos op hunne leestafels gezonden, thans zijn na eenige overreding de meesten hunner er toe overgegaan, hun abonnement te betalen.

Het lid Luitjes zal de zienswijze van den Secretaris overbrengen aan het afdelingsbestuur.

X. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.

Bij dit punt deelt de Voorzitter mede, dat toen voor eenigen tijd geleden de wd. Secretaris ter kennis van het Dagelijksch bestuur had gebracht, dat hij door zijn a.s. benoeming tot landrechter in Ned.-Indië hij ongeveer Mei 1920 zijn secretariaat zou moeten neerleggen, de noodzakelijkheid daardoor ontstond, om naar een nieuwen functionaris om te zien. Het Dagelijksch Bestuur meent in den persoon van den heer J. van Haften, gep. kapitein der mariniers, een geschikt opvolger te hebben gevonden. De heer van Haften is aan verschillende leden van het bestuur persoonlijk bekend, daarenboven is deze heer bekend door zijn vele geschriften op koloniaal en ander gebied.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geregeldde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Na eenige discussie, waarbij onder anderen verschillende leden wezen op de uiterst moeilijke taak voor den heer van Haften, om n.l. een man als de heer Gooszen op te volgen, besloot het H. B. den heer van Haften met ingang van 1 Mei 1920 te benoemen tot wd. Secretaris-Penningmeester, onder nadere goedkeuring van de alg. vergadering en wordt tevens bepaald, dat hij in deze functie in dezelfde rechten en voordeelen zal treden als zijn voorganger.

Mevrouw de Douair. Clifford stelt daarop voor den aftredenden Secretaris nogmaals den algemeenen dank te brengen van het H.B. voor het vele dat hij voor de Vereeniging heeft gedaan. (Instemming en algemeen applaus)

De Secretaris dankt ten zeerste voor deze door hem zeer te waardeeren bewijzen van appreciatie.

XI. Rondvraag.

Bij dit punt deelt de Voorzitter mede, dat hij in zijn kwaliteit als voorzitter van „Oost en West” zitting heeft in het Comité van de Jan Pieterszoon Coen stichting en is hem gevraagd om de afdelingen wel te willen verzoeken, zoo mogelijk gelden voor die stichting te willen inzamelen. Wanneer de afdelingen zich daartoe bereid verklaren, dan zullen de voor dat doel noodige circulaires ter hunner beschikking worden gesteld.

Verschillende afdelingsvertegenwoordigers zeggen hunne medewerking toe.

De Voorzitter stelt voor, dat de Vereeniging zelf voor het goede doel met een gift van / 100 zal voorstaan, waartoe wordt besloten.

Het lid Brondgeest merkt daarna op, naar aanleiding van de propaganda filmavonden, dat de films van het Koloniaal Instituut niet meer aan het doel beantwoorden. Zij zijn verouderd, verregend en niet meer up-to-date. Spreker vindt dat „Oost en West” in deze pressie dient uit te oefenen, ten einde het veranderen van nieuwe stellen in de hand te werken.

Dr. Zeijlstra onderschrijft in deze geheel de opinie van den vorigen spreker. Spreker geeft in overweging bij de firma Pathé aan te dringen op de stichting van een agentschap in Ned.-Indië.

De Voorzitter vraagt daarop aan het lid Zuiderhoff, deze aangelegenheid ten sprake te willen brengen in het Comité voor Indische lezingen en leergangen, in welk comité dit lid onze gedelegeerde is.

Genoemd lid zegt zulks toe.

Niemand hierna meer iets ter tafel hebbende te brengen, sluit de Voorzitter de vergadering, na eerst den scheidenden wd. Secretaris alle mogelijke succes te hebben gewenst in zijn nieuwen werkring en na nogmaals de gastvrouw te hebben bedankt voor de verleende, zoo gulle gastvrijheid.

Sluiting.

De wd. Secretaris,
A. J. GOOSZEN.

Nederlandsch Comité tot inzameling van gelden voor de Jan Pietersz. Coenstichting.

L. S.

Ten vorigen jare is ter gelegenheid van de herdenking van het 300-jarig bestaan der stad Batavia op initiatief van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië aldaar een Comité gevormd, dat de Jan Pietersz Coenstichting in het leven geroepen en hiervoor gelden bijeengebracht heeft.

Het doel der Jan Pietersz Coenstichting is de oprichting van leerlingentehuizen, te Batavia en ook elders in Nederlandsch-Indië ten behoeve van de schoolgaande jeugd van alle rassen en standen van den leeftijd van ongeveer 12 tot 20 jaar.

Anders dan hier te lande, waar het aantal middelbare scholen zooveel grooter is en men niet met zulke groote afstanden heeft rekening te houden, is men in Nederlandsch-Indië maar al te vaak verplicht zijne kinderen reeds van den twaalfjarigen leeftijd af buiten de plaats van inwoning te doen studeeren.

Dat dit voor zeer velen groote bezwaren met zich brengt, behoeft geen nader betoog. Afgescheiden van de zware financiële lasten, is het gevaar voor een achteruitgang op moreel gebied voor de kinderen verre van denkbeeldig. Door de oprichting van leerlingentehuizen nu, hoopt men in de reeds lang besefte leemte te voorzien. Orde, tucht, goede voeding en ligging, sport, gepaste lectuur en nuttige ontspanning moeten in de plaats van een vaak ongeregelde levenswijze treden.

De plannen zijn nog niet tot in de bijzonderheden uitgewerkt; de hoofdlijnen worden evenwel door het Indische Comité als volgt aangegeven.

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

*Een keurig,
zeer gewild,
tevens praktisch*

CADEAU
VOOR DAMES

IS

François Blom's
Moderne Kookkunst

VERZAMELING

VAN

uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijzen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM

100 Afbeeldingen van Opgemaakte Schotels

EN EEN

ALPHABETISCH REGISTER

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889 en 's-Gravenhage 1892 en met het Eere-Diploma op de Tentoonstelling te 's-Gravenhage 1905.

Ingenaaid f 4.- In linnen stempelband f 5.-

Verkrijgbaar in den Boekhandel en bij de Uitgeefster de N.V. TEN HAGEN, Den Haag.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregeldde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indische Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

**INDIËN ER SPRAKE IS VAN
INDISCHE UITRUSTING**
vraagt dan inlichtingen aan
S. POLAK VAN DEVENTER
DEN HAAG   AMSTERDAM   DEVENTER

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende examens en ambten, zooals Staatsinrichting M. O., Staathuishoudk. M. O., Gemeente-administratie, Boekhouden. De opleid. geschiedt ook **schriftelijk** in Nederland en Koloniën met zeer goede resultaten. Prospectus en lijsten met namen en adressen van **vierhonderd en vijftig geslaagden** worden op aanvraag gratis toegezonden door Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD,
Oranjeplein 102 - Den Haag
..   **Telefoon 6225**   ..

F^a G. J. Hilbrink
Heeren- en Dames-Kleermakers.
Bontwerkers.
's-Gravenhage

Daendelsstraat 8.   Tel. N. 6882
Lid der N.V. Vereenigde Nederl. Kleermakerijen.

Voorjaarsstoffen

**PASSAGE
BIOSCOPE**

Telefoon H. 3731

Vanaf Vrijdag 14 Mei 1920 geheel nieuw
Programma.

Metro-Film

Een spannend Metro-Drama in 5 acten dat zeer
gunstig beoordeeld zal worden.

Gebroken Harten.

Deze Cinematografische Roman werd vervaardigd naar den Roman „Kildare of Storm” van ELEANORE KELLY. Het landgoed „Storm” de verblijfplaats der Familie KILDARE. „Gebroken Harten” wordt op schitterende wijze vertolkt door EMILY STEVENS. Buitengewoon mooie opnamen, schitterend spel en spannend verhaal maken het tot een waar gedoogen deze film te aanschouwen.

Bezoekt de Matinée's.

➡ Dit Programma wordt **ALLEEN** in de **PASSAGE-BIOSCOPE** vertoond.

Reisbureau LINDEMAN
Utrecht 's-GRAVENHAGE Arnhem
GEZELSCHAPSREIZEN
Passages   Spoorwegbiljetten

Aanyankelijk te Batavia, en gelijk gezegd, zoo mogelijk later ook elders, wordt eene inrichting gevormd ter huisvesting van leerlingen (voorloopig alleen mannelijke), van de scholen voor middelbaar en ander voortgezet onderwijs, zonder onderscheid van landaard of godsdienst.

Op den voorgrond wordt gesteld, dat de huizen niet alleen moeten dienen ter voorziening in de bestaande behoefte van „goede kost en inwoning” tegen matig tarief, maar dat zij vooral ook van opvoedenden aard moeten zijn.

Wil de volksoontwikkeling eenigszins in het tempo geschieden, dat door de omstandigheden geboden wordt, dan is voor de aanstaande leiders en voorgangers meer noodig dan eene opvoeding, enkel gericht op schoolkennis, dan is een krachtige veelzijdige educatie noodzakelijk. Te meer klemt dit, wanneer buiten hun wil de ouders daaraan niet kunnen meewerken en de jongens vaak bijkans geheel aan zichzelf zijn overgelaten.

Het Tehuis moet dus de gemiste huisopvoeding vervangen, ja zelfs veelal overtreffen, in dien zin dat het zowel gemoed als verstand ontwikkelt en godsdienstige verdieping mogelijk maakt.

Het leerlingen-tehuis wordt te dien einde volgens het Engelsche „housesystem” ingericht. Een beperkt aantal leerlingen (het Comité denkt zich een 48-tal) bewoont, onder leiding van een huisvoogd, een „huis” vormt, dus een gezin. Een aantal huizen gelegen rondom gemeenschappelijke speelterreinen en gebouwen, vormt een Tehuis, dat onder leiding van een directeur staat.

Aan het Tehuis zullen een speelleider en een arts verbonden zijn.

Naar schatting zullen alleen in Batavia reeds ongeveer 600 kinderen voor opnemng in een leerlingen-tehuis in aanmerking komen. Het voornemen bestaat de exploitatiekosten geheel uit de pensioengelden der kinderen te bestrijden. Het voor den bouw en de inrichting benodigde geld wil men echter door giften bijeenbrengen. Volgens de begroting is voor een Tehuis met 6 „huizen”, plaats biedende aan 300 kinderen, ruim f 900.000.— en voor een Tehuis met 12 „huizen” f 1.480.000.— vereischt.

Een belangrijke som werd door het Indisch Comité bijeengebracht, doch veel meer is noodig, wil de stichting eenigermate aan haar doel beantwoorden, en ook in andere gemeenten Tehuizen kunnen vestigen.

Op verzoek van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën hebben de ondergeteekenden dan ook gaarne zitting genomen in een Nederlandsch Comité, dat zich ten doel stelt hier te lande belangstelling te wekken voor de Jan Pietersz Coenstichting en gelden te haren behoeve bijeen te brengen.

Zij vertrouwen, dat velen bereid zijn eene bijdrage te schenken ten bate van het zoo schoone doel, dat de Jan Pietersz Coenstichting beoogt.

Nederlandsch-Indië heeft het zijne gedaan; laat het Moederland dan niet achterblijven, maar toonen, dat het steeds bereid is tot de zedelijke verheffing van zijne koloniën krachtig mede te werken.

Het Nederlandsch Comité noodigt U dan ook met den meesten aandrang uit eene bijdrage aan den Penningmeester, den Heer H. Meinesz, Gedelegeerde van de Javasehe Bank te Amsterdam, te doen toekomen.

Het Nederlandsch Comité:

Mr. D. FOCK, Voorzitter.
H. MEINESZ, Penningmeester, p/a. Javasehe Bank, Amsterdam.
Jhr. Mr. L. H. VAN LENNEP, Secretaris, p/a. Unie Bank voor Nederland en Koloniën, Nieuwe Spiegelstraat 17, Amsterdam.
Mevr. de Wed. Mr. C. Th. VAN DEVENTER geb. MAAS.
C. J. K. VAN AALST.
R. C. BAKHUIZEN VAN DEN BRINK.
S. VAN DEN BERGH.
H. CREMER.
S. P. VAN EEGHEN.
G. ESCHAUZIER.
J. Th. GERLINGS.
Prof. Mr. J. E. HEERES.
Dr. H. F. R. HUBRECHT.
ANT. JURGENS.
H. H. VAN KOL.
Prof. Dr. J. KRAUS.
N. H. TER KUILE.
R. VAN LENNEP.
Jhr. H. LOUDON.
J. W. MACDONALD.
A. C. MEES.

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111
KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

E. P. DE MONCHY Rzn.
Mr. J. W. RAMAER.
P. J. ROOSEGAARDE BISSCHOP.
H. G. SCHADD.
J. STROOBACH.
Mr. G. VISSERING.
S. W. ZEVEERIJN.

Het Hoofdbestuur deelt bij deze aan de leden der Vereeniging mede, dat het H.B. heeft gemeend geve te moeten geven aan de uitnoodiging gedaan door het Comité van de Jan Pieterzoon Coen Stichting om trachten gelden voor die stichting bijeen te brengen. Eventuele giften kunnen worden gezonden aan den Penningmeester van het Hoofdbestuur en zullen niet worden verantwoord in het Koloniaal Weekblad.

Vereeniging „Oost en West” ..... / 100
Mevrouw M. Bakhuizen van den Brink-Raedt
van Oldenbarneveld ..... „ 100

Van de Studenten-afdeeling te Leiden :

VERSLAG OVER 1919.

Het doet ons aangenaam aan dit jaarverslag te kunnen beginnen met de mededeeling, dat na een geruime tijd van inzinking, in de Studentenaafdeeling weer nieuw leven is gekomen. De eerste Academische „Indische Week”, te Leiden gehouden, schudde de afdeeling wakker. Binnen korten tijd waren er 35 nieuwe leden gewonnen, zoodat het aantal aan het einde des jaars ongeveer 90 bedroeg. De tijd van het jaar maakte act optreden van het nieuwe bestuur vrijwel onmogelijk. De zomer schijnt nu eenmaal geen geschikte tijd voor lezingen of vergaderingen! Toch werd besloten nog een avond te organiseren; de heer J. Huges, oud-hoofdadm. in Deli, ontwikkelde voor ons zijn ideeën over toekomst van Indië. Verder werd in samenwerking met de burgerafdeeling een Javaansche Kunstavond georganiseerd, bij welke gelegenheid we konden genieten van het optreden van het gezelschap „Langen Druy”. Dat er nieuw leven in onze afdeeling is gekomen moge een teeken zijn van meerdere belangstelling onze koloniën onder de studeerenden.

Het bestuur, bij het begin van het jaar samengesteld uit de heeren H. J. Hoekstra, H. Fabriek en J. P. Duijvendak, resp. als praeses, ab-actis en quaesitor, onderging groote wijziging, toen beide laatstgenoemde functionarissen zich genoodzaakt zagen voor de verdere waarneming van hun taak te bedanken. In hun plaats werden resp. gekozen de heeren P. J. Heesterman en P. Voorhoeven.

De praeses trad op als afgevaardigde naar het Hoofdbestuur.

Evenals andere jaren, was het Hoofdbestuur zeer welwillend ons van het financieele beheer te ontlasten waarvoor wij hier onzen hartelijken dank betuigen.

Leiden, Februari 1920.

P. J. HEESTERMAN,
Ab-actis.

Van het Informatie-bureau :
(Heulstraat 17, Den Haag).

KLEIN-NOTARISEXAMEN.

De bij het Koninklijk besluit van 12 Februari 1919 No. 130 (Staatsblad No. 54) ingestelde commissie voor het afnemen hier te lande van het zoogenaamd klein notarisexamen, bedoeld in de artt. 16g tot 16n van het Reglement op het Notarisambt in Nederlandsch-Indië, maakt, ingevolge art. II van genoemd besluit, bekend dat in de maand Juni 1920, op nader te bepalen dagen aan de met verlof hier te lande vertoovende ambtenaren bij het binnenlandsch bestuur in Nederlandsch-Indië gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van bovenbedoeld examen, waarvoor een bedrag van f 25 verschuldigd zal zijn.

Zij die tot dit examen wenschen te worden toegelaten, moeten zich vóór 21 Mei a.s., met opgaaft van hun adres, schriftelijk aanmelden bij den secretaris der commissie (mr. P. L. A. Collard, Boschlaan 16, Zeist) onder overlegging van eene quitantie van storting bij een der Rijksbetaalmeesters.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.

Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw,

**Piet Heinplein, Tel. 1587
1588**

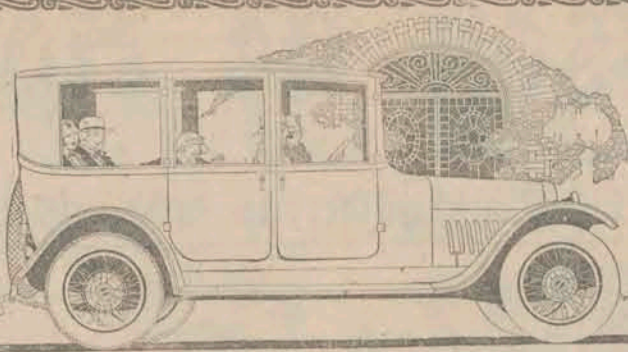
Bijkantoor: DEN HELDER,

Hoofdgracht 37, Tel. 83.

Terwijl Gij rust, werken Uw
..... advertenties voor U .....

Electro-techn. en Mechanisch Bureau
„HOLLAND”
ANNA STRAAT 17 - DEN HAAG

Electriciteit op elk gebied.
Groote keuze Electricische Ornamenten, enz.
Baden, Geysers, Waschtafels.

C. J. NEFKENS
DEN HAAG
SCHEVENINGEN

Garage: Van (Diemenstraat 159-165
Briefadres: Prins Hendrikstraat 93
TELEF. 1854 TELEF. 1854

Vereeniging OOST en WEST.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeeldeerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.
INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519. Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 nam.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggaban”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkes verkrijgbaar:

- a. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 3 cent, porto f 0.01½;
- b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
II. De Kolonie Caraçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs per exemplaar f 0.50 en f 0.04½ frankeerkosten.
- c. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht)
IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk).
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk).
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.01½.
N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Maerdrovoert 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:
Musiek- en Zanglessen.
Teeken- en Schilderlessen.
Lessen in moderne talen.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.
Schrift-, Type- en Vertaalwerk.

Dame als Hoofd - of hulp in de huishouding.
Kinderjuffrouw in Indië.
Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SORTENS, Bujs Ballotsstraat 15.
Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijnwijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
  - Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O. - en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
  - S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
  - J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
  - B. Th. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
  - A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
  - Mr. F. C. L. MELJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstuk.
  - H. J. VERMEER, te v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

G. KERNER & Co.

Opgericht 1890 te Soerabaya.
STATIONSWEG 78 DEN HAAG

Specialiteit in Indische Uitrustingen

Filialen te Batavia en Soerabaya
ALLE LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON
Wijnhandelaren

Filiaal:	Hoofdkantoor:	Filiaal:	Filiaal:
's-Gravenhage	Amsterdam	Arnhem	Gorinchem
Heemskerckstr. 1a	Binnenkant 25	N. Plein 15	O. Vischmarkt
Tel. H. 3493.	Interj. Tel. 339.	Tel. 280.	Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN
Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokk

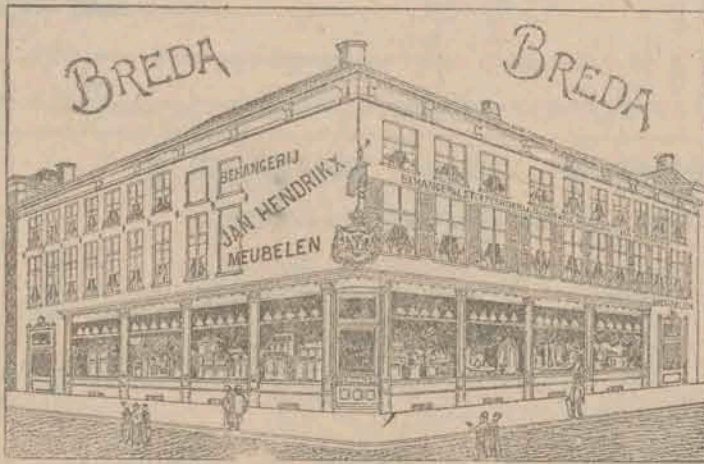
Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsesstraat 35 - Den Haag,
Telefoon No. 3902.

BOSCHSTRAAT 1.

Mantel en Costumemagazijnen

Maison H. SIMONS
Heulstraat 13 ..... Telefoon 2005
Noordeinde 17a ... Telefoon 6537

... Mantels, Mantelcostumes, Taillecostumes ...
Avondtoiletten, Blouses, Costumerokken, Peignoirs
Steeds ruime sortering, prima coupe en kwaliteiten.

Inrichting voor Complete Meubilering
N.V. „L. P. SMULDERS' MEUBELFABRIEK”
Tolbrugstraat 11 - BREDA - Tel. Interc. 235.

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij
VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL
Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumonië; eertijds van H. M. Koningin Sophia.
OPGERICHT 2 AUG. 1853.

KON. ERK. PITMANSCHOO
Staatsblad 37.
DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDA
Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie
Boekhouden, Staatsinrichting.
KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.
Directeur-Gen. T. v. D. VEE

Behangerij, Stoffeerderij
..... *Matrassen* .....

Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam.
UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN
LUIERMANNEN.

Oudste en Soliedste Adres

Opgericht Ao 1781

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co
Grote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

- Manufacturen
- Witte Goederen
- Karpetten
- Loopers
- Ledikanten
- Bedden
- Dekens
- Matrassen
- Vitrages
- Gordijnen

Groote sortering
Slaapkamer - Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

Voor Voorjaar en Zomer
komen onze collecties geregeld aan.

LINGERIES VOOR DAMES EN KINDEREN.
Blouses **Echarpes**
Costumes **Zomerstoffen**
Sportjassen **Zephyrs**

Z-H-B

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
DEN HAAG

Bijkantoren te AMSTERDAM, BANBOENG,
BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL,
LONDEN, PARIJS

Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren

F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt catalogus

Modemagazijnen
van Bommel
Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

Stroohoeden
Boorden - Manchetten
Overhemden

P. B. VAN MOORSEL & Co
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het geheel
of ged. installeren van woningen.

Holland-Canada Hypotheekbank
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te Den Haag en J. G. COSTER te Winnipeg.

5 pCt. Pandbrieven tegen beurskoers.
Uitstaand bedrag Pandbrieven ongeveer f 22.000.000.

Drukkerij ten Hagen levert tegen billijken prijs drukwerk, dat aan bijzondere eischen voldoet.